

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, KEDD 1925 október 13.

275. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. .: Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

A szerbek

Görögországban

(X) A beogradi lapok azt a hírt közlik, hogy az athéni jugoszláv követ meglátogatta a görög külügyminisztert és erélyesen tiltakozott a Görögmacedóniában élő jugoszlávok üldözése miatt. Ehhez a hírhez hozzáfűzi a beogradi sajtó, hogy a görög hatóságok állandó rettegésben tartják a Nalbencia körüli falvakban lakó szerbeket, mert azok a Népszövetséghez fordultak segítségért iskoláik megnyitása érdekében.

Ahhoz a felháborodáshoz, amelyet a görög hatóságoknak ez a békeszerződések rendelkezéseibe ütköző, jogellenes és barbár üldözőhadjárata a szláv közvéleményben kelt, a legteljesebb szolidaritással csatlakozik az SHS. királyság magyar kisebbsége. Aki abban a helyzetben van, hogy a saját bőrén kell a meg nem értés, a gyanúsítás és a hamisan felfogott nacionalizmus minden egyéb melléktermékének hatását éreznie, csak a sorsközösségből fakadó együttérzéssel gondolhat a zaklatásoknak kitett görögországi szerbekre. Az a kötelék, amelyet valamely nemzeti kisebbséghez való tartozás jelent, egyszerűen nemzeti kapcsolatot is, amely valamennyi nemzetiséget bizonyos egységbe foglalja védekezésül a faji többségek elnyomó törekvései ellen. A kisebbségek internacionális összetartásának dokumentálása lesz az október 15-én Genfben összeülő kisebbségi kongresszus, amelyen a legkülönbözőbb nemzetiségek delegátusai fognak tanácskozni a kisebbségek védelmének alapvető elvi problémáiról.

A kisebbségek panaszainak súlypontja az iskolaügy terén szenvedett sérelmekre esik. Görögországban a szerbek, Olaszországban a szlovének, az utódállamokban a magyarok és németek leginkább az anyanyelv jogának az iskolában üzött önkényes megnyirbálását sínylik meg. Amikor tehát a görög impérium alá szakadt szerbek iskoláira lakatot tesz az elvakult túrelmetlenség, a magyar kisebbség, amelyet az utódállamokban hasonló gond nyomaszt, minden rokonszenvével odaáll azok mellé, akik ezt az atrocitást elítélik és megbélyegzik.

A kisebbségekre mindenütt az irredentizmus gyanúja nehezedik. A görögországi szerbek sanyargatásának, aminek megszüntetésére az athéni jugoszláv követ interveniált, ezuttal az a jogcím, hogy a jogaitól megfosztott szerbek nem nyugodtak bele az igazságtalanságba, a Népszövet-

séghez folyamodtak védelemért és ezzel hazájukat egy külföldi fórum előtt befeketítették. Ez is olyan vád, amit minden ország uralkodó faji többsége értékesít a faji kisebbségi panaszok elfojtására. Pedig a tapasztalatok azt mutatják, hogy egyetlenegy kormánynak sincs oka félni a Népszövetség bírói szigorúságától, ha a maga kisebbségeinek jogait nacionalista rendszabályok Prokonstes-ágyába tördeli. A görög nemzeti intolerancia azonban már magát a gyakorlatilag súlytalan szándékot is tüntető ekspedícióval torolja meg és szerbjeinek a Népszövetséghez terjesztett memorandumát a nemzetiségi üldözés jogforrásává szentesíti.

A jog, az igazság, a humanizmus védőjeként lépett fel az athéni jugoszláv követ az elnyomott szerb kisebbség érdekében. Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a

kálváriát járó görögországi szerb kisebbség sérelmeit haladéktalanul orvosolni kell. Görögországban a szerb, Olaszországban a szlovén, az utódállamokban a magyar és német nemzetiségű állampolgárokat a polgári jogok összessége megilleti és minden panasz, ami ezeknek a jogoknak megvonása miatt feljajdul, a rokonérzés viszhangját ébreszti az egész kulturvilágban.

A jugoszláviai magyarság bizik benne, hogy az a kormányzat, amely észreveszi és enyhíteni igyekszik a görögországi szerb kisebbség szenvedéseit, nem hunyhat szemet a tőle függő nemzetiségek bajai előtt sem. A belöldön gyakorolt bölcs és jogtisztelő nemzetiségi politika a legnagyobb értékű és legértékesebb érv egy uralkodó többség külföldi fajtestvérei terhére elkövetett sovínista túlkapások ellen.

A demokrata-párt és a szlovén néppárt belép a kormányba?

A pénzügyminiszter nem vállal felelősséget Radics István nyilatkozataiért

Beogradból jelentik: Kormánykörökben még mindig teljes bizonytalanság uralkodik Pasics Nikola miniszterelnök hazaérkezésének időpontját illetően. Hétfőn az a hír terjedt el, hogy a miniszterelnök hétfőn reggel indult el Montecarlóból és 15-ikén érkezik meg Beogradba, ez a hír azonban az esti órákig nem nyert megerősítést.

Délelőtt a miniszterelnökségen hosszas tanácskozás folyt Gyurisics Marko helyettes miniszterelnök, Trifunovics Marko közoktatási miniszter és Zsifkovics Ljuba, a radikális párt elnöke közt a 15-ikén összeülő parlament munkarendjéről.

A pénzügyminiszteriumban a pénzügyi és gazdasági vegyesbizottság ülésezett. Radojevics Ante közlekedésügyi miniszter referált különböző forgalmi ügyekről. Szó volt ezenkívül a Klairkölcsön újabb részleteinek feltételeiről is. Ez az ülés csak rövid ideig tartott és a legközelebbi napokban folytatni fogják a tanácskozást.

Széleskörű rekonstrukció?

A politikai köröket élénken foglalkoztatja Pribicevics Szvetozár vasárnapi beszéde, amelyet vasárnap Vinkovcin tartott. Pribicevics beszédében radikális forrásra hivatkozva kijelentette, hogy radikális körökben nagy elégedetlenséget kelt Radics Istvánnak belépése a kormányba. Kijelentette Pribicevics, hogy információja szerint való-

színűleg tárcanélküli miniszterséget fognak Radics rendelkezésére bocsátani, azt azonban bizonyosan tudja, hogy Radics semmiesetre se lesz a miniszterelnök helyettese.

Pribicevics feltűnést keltő kijelentéseivel egyidejűleg ismét felmerült politikai körökben az a kombináció, hogy a kormány rekonstrukciója széleskörű lesz és a koalícióba belép úgy a szlovén néppárt, mint a Dividovics-párt is. Tény az, hogy a radikális pártból származó hírek szerint Pasics miniszterelnök visszatérés után az uralkodó meg akarja hallgatni az összes mérvadó körök véleményét a kormányrekonstrukció kérdésében.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság hétfőn délután négy órakor Radonics Jován dr. elnöklétével ülést tartott. A bizottság ülésén Radojevics Ante közlekedésügyi miniszter kért különböző hiteket a tengerparti kikötők kijavítási munkálataira. Ezután dr. Sztojadinovics Milán pénzügyminiszter ismertette a kormánynak az új vámtarifát életbeléptetésével kapcsolatos vámpolitikáját. Elmondta a pénzügyminiszter, hogy 1919-ben az egész S. H. S. királyság területére életbeléptették a régi szerb vámtarifát, amely azonban semmi tekintetben sem felelt meg a gazdasági élet követelményeinek, ezért kénytelenek voltak 1919-ben az ideiglenes vámtarifán nagyobb változtatásokat eszközölni, 1921-től 1925. májusig pedig az új vámtarifa előkészítésén és megszerkesztésén dolgo-

zott a pénzügyminisztérium. Ennél az új vámtarifánál, amely ez év júniusában lépett életbe, két szempontot vettek figyelembe: az első a belöldi ipar védelme, a második pedig, hogy a vámtarifában megfelelő alapot teremtsenek a külfölddel megkötendő kereskedelmi szerződések tekintetében. A mostani vámtarifát a pénzügyminiszter nem tartja véglegesnek és tudja, hogy azon változtatásokat kell eszközölni, különösen akkor, ha a szomszédos és más államokkal a kereskedelmi szerződéseket megkötik. Hogy a vámtarifákat és kereskedelmi szerződéseket összhangba hozzák, a pénzügyminiszter szűkebb bizottság kiküldését kérte. A pénzügyi bizottság a miniszter javaslatára a szűkebb bizottság tagjait nyomban megválasztotta, melynek tagjai lettek: Sztojadinovics Ljuba, Koszics Vlaszta, Protics Andrea, Novakovics, Gavrilovics Ottó és Szubotics Dusan radikális, Pifkó független demokrata, Pusenjak szlovén néppárti, Lorkovics Zajednica-párti és Vuics Demeter földművespárti képviselők. Ezenkívül a Radics-párt számára egy helyet biztosítottak.

Ezután Popovics Stevan demokrata interpellációt intézett a pénzügyminiszterhez, hogy azonosítja-e magát azokkal a kijelentésekkel, amelyeket Radics István több lap munkatársa előtt a külföldi kölcsön ügyében tett.

A pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy Radics Istvánnak erre vonatkozó nyilatkozatait csak részben olvasta és azokért nem vállalja a felelősséget, de nem is vállalhatja, mert Radics sem a kormányban, sem a parlamentben nem tagja. Érdekes eseménynek tartja, hogy Radics István az Amerikába kívándorolt jugoszlávoktól akarja a kölcsönt megszerezni, hogy ezáltal annak belföldi jellegét adjon, de kijelenti, hogy a kormány még nem döntött és állást sem foglalt a kölcsön tárgyában.

A pénzügyminiszter beszéde után a pénzügyi bizottság áttért a zagrebi Gospodarski Drustvo likvidálásának megvitatására. Dr. Krajacs Iván kereskedelmi miniszter annak a véleményének adott kifejezést, hogy a nagy horvát gazdasági egyesületet békés úton kell likvidálni, ami azonban nézete szerint nem jelenti azt, hogy azokat, akik felelősek és esetleg a büntetőtörvénykönyv paragrafusával is összeütközésbe jutottak, mentesítsék a felelősség alól. Az egyesület ötven éve áll a horvát gazdasági élet szolgálatában és hat nagy szövetkezete van, amelyek békés likvidálás esetén meg lennének menthetők. Kisemberek létésfél millió dinár betéttel vannak érdekelve a gazdasági szövetségnél, amelyet már csak azért is likvidálni kell, hogy ne kerüljön meg a bizalom a nagy pénzintézetek iránt.

A radikálisok nagyrésze ezzel szemben annak a kívánságnak adott kifejezést, hogy a Gospodarski Drustvo hagyják a sorsára és az kér-

Beteg az orvosi pálya

Sok az orvos Suboticán, üresek a rendelők — A kuruzslók és akiknek nem kell orvos — Minden orvos specialista akar lenni

jen csődöt. A tárgyalásokat ebben a kérdésben nem fejezték be, hanem kedden délután folytatják, amikor a döntés várható. A *Gospodarski Drustvo*-nál egyébként az állam is érdekelve van, amennyiben az intézet a *Narodna Banka*-nak 17 millió, a szocialpolitikai minisztériumnak pedig 2.500.000 dinárral tartozik. Az intézet összes adóssága 27 millió dinár. Krajacs miniszter terve szerint a békés likvidálás után a *Gospodarski Drustvo* épületeit a Zagrebban felállítandó bányászati főiskola céljaira használnák fel.

A szkupstina elnöke Belimonastíron

Trifkovics Márkó, a szkupstina elnöke, mint jelentettük, az osijeki kiállításról átment Belimonastírbá, hogy baranyai választói előtt beszámolót mondjon. Trifkovics kíséretében voltak Leovac Bratis és Banyac Ljubomir, a sombori kerület radikális képviselői s Somborból átmentek Petrovics Milivoj kerületi főispán és Rács Szvetisláv bácskai alispán.

A ház elnökét Baranyában rendkívül meleg szeretettel fogadták s a fogadtatásban a baranyai magyarság is nagy számban vett részt.

A belimonastiri népgyűlést Banyac képviselő nyitotta meg, majd a hallgatók élénk tetszése mellett Trifkovics Márkó tartotta meg beszédét, amelyben a horvátokkal történt megegyezés jelentőségét fejegette. A megegyezés biztosítja a parlament munkaképességét s lehetővé teszi a konszolidációt biztosító törvények meghozatalát.

A népgyűlésen felszólaltak még Leovac képviselő, Livics szlavóniai római katolikus plébános, Pecsujlla knezsevi-vinogradí igazgatótanító.

Trifkovics a népgyűlés után küldöttségeket fogadott s több baranyai panasz orvoslását ígérte meg.

A miniszter délután 3 órakor utazott el Belimonasztírból Beogradba.

Krajacs lesz a pénzügyminiszter

Politikai körökben ismét erősen tartja magát az a hír, hogy Szlojadinovics pénzügyminisztert washingtoni követnek nevezik ki. A zagrebi lapok ezzel kapcsolatban azt írják, hogy a pénzügyminiszteri tárcát Krajacs Iván dr. kereskedelmi miniszter fogja átvenni.

Diplomaták beográdi utazása

Hétfőn Beogradba érkezett Kolban, a Népszövetség nemzetiségi kisebbségi osztályának főtitkára, aki délelőtt felkereste Nincsics külügyminisztert. Este a külügyminiszter a Srpski Kralj szállodában vacsorát ad Kolban tiszteletére.

Néhány nap óta Beogradban tartózkodott Cvolak-Antics bukaresti követ és a külügyminiszterrel folytatott többszöri tanácskozás után hétfőn visszatért Bukarestbe. A romániai követ főképpen a jágoszláv-román közlekedésügyi kérdésekről, valamint a romániai bánási szerb községek egyházi ügyeiről tárgyalt a külügyminiszterrel.

Hétfőn Beogradba érkezett Smolaka, az SHS. királyság vatikáni követe, akinek hazautazása a koncordátum-tárgyalásokkal van összefüggésben.

Csaknem naponként megjelennek Szuboticán az új orvosi rendelők megnyitását jelentő aranybetűs kis orvosi táblák és ezzel ellentétben — vagy talán ép ezzel szoros összefüggésben — mint gyakrabban hallható orvosi körökben az a panasz, hogy az orvosi praxis egyre rosszabbá válik. Ezzel függ össze, hogy mostanában szakadatlan harcok vannak az orvosi karon belül. A napokban folyt le a nyilvánosság előtt egy szuboticaí egyesület két orvosának eszközökben egyáltalán nem válogatós harca s most újabb kenyérharc van kitérőben a munkásbiztosító pénztár néhány orvosa között is a pénztári orvosok véglegesítésével kapcsolatban.

Az orvosi kar nemrégén még híres volt a végsőkig menő szolidaritásról és az is megszokott dolog volt, hogy minden valamire való orvos jól keresett. A változás fokozatosan, szinte a szemünk előtt ment végbe. Milyen okok idézték fel az orvosok közötti torzskodást.

Tul sok az orvos

1914-ben összesen harminchat orvos működött Szuboticán. Ezek közül az évek folyamán nyolcan meghaltak, négy elköltözött és három ma nem praktizál már. Maradt tehát a régi orvosi karból huszonegy orvos. A háború alatt mindössze három orvos telepedett le a városban, úgyhogy 1918-ban huszonnégy működő orvos volt Szuboticán. Ezzel szemben ma hatvanhat olyan orvos van Szuboticán, aki tagja az orvosi kamarának, úgyhogy a háború befejezése óta nem kisebb a szaporulat, mint negyvenhárom főnyi. A nagyszámu orvosi letelepedésre talán a legjellemzőbb, hogy az utóbbi néhány hónapban tíz új orvos nyitott rendelőt Szuboticán.

Az orvosok létszámának ilyen szembetűnő emelkedése tulajdonképpen nagyon üdvös volna egészségügyi szempontból. A százezer lakosú városnak különben is el kellene bírni hatvanhat orvost, mert hiszen a közegészségügyi minisztérium hivatalos álláspontja szerint minden ezer lakóra egy orvosnak kellene jutni, úgyhogy eszerint száz orvosnak kellene Szuboticán működnie. Azonban az a város annál több orvost tud eltartani, minél intelligensebb a lakossága. E tekintetben pedig Szubotica igen alacsony fokon áll és ezzel magyarázható, hogy az orvosok egyöntetű állítása szerint Szuboticán a lakosságnak csak egy igen csekély arányszáma fordul szükség esetén orvoshoz.

A parasztváros jellege magyarázza meg azt is, hogy — mint dr. Pavkovic Milutin tiszti főorvos kijelentette előttünk — a lakosság nagyrésze még ma is szívesebben fordul kuruzslóhoz, mint orvoshoz. Igen sok kuruzsló dolgozik titokban Szuboticán és a hatóság bármilyen erővel üldözi is őket, nem lehet ellenük eléggé védekezni.

Üres orvosi várószobák

A különleges szuboticaí helyzet magyarázza meg tehát elsősorban, hogy az orvosok praxisa nem bírja el a sok új orvos letelepedését. A hatvanhat orvos túlságosan sok, ezzel magyarázható, hogy a szuboticaí orvosok nagyrészenek üres a várószobája a rendelők alatt is.

Nehéz az orvosi pályán boldogulni s ebben van az oka annak, hogy olyan feltűnő módon törekednek ma az orvosok arra, hogy specialisták legyenek. Az érvényben levő rendelkezések szerint az orvosi diploma megszerzése és a kórházban eltöltött gyakorlati esztendő után még

két évi klinikai gyakorlatra van szükség, hogy valaki specialista lehessen. A klinikai gyakorlatot esetleg helyettesítheti kétévi kórházi praxis is, ha azt az orvos osztályvezető főorvosi minőségben szerzi meg. A közhit szerint Szuboticán legalább is minden második orvos specialista, holott valójában csak tizenegy specialista működik engedéllyel Szuboticán, akik közül egy belgyógyász, egy sebész, egy nőgyógyász, egy szemorvos, egy fül-orr- és gége-orvos, egy venerás specialista, kettő gyermekgyógyász és három fogorvos. Mivel a specialista minősítésnek az orvosi táblán való feltüntetéséhez szükséges engedélyt — elég nehéz megszerezni, az orvosok egyrésze más uton-módon igyekszik azt a látszatot kelteni, mintha specialista volna.

Ezzel a specializálódásra való törekvéssel igyekeznek az orvosok menteni, ami még menthető. A közönség — és ép az orvosokat leginkább igénybevevő intelligens osztály — inkább meggyőződés, hogy a specialista rendszerint magasabb honoráriumot is számíthat, mint az univerzális praxist folytató orvos és innen van, hogy sok orvos mindenáron és minden eszközzel a specializálódásra törekszik.

A megoldatlan kérdés

Az orvosok szerint — akik ebben a kérdésben nem a legelfogulatlanabb tényezők — az orvosi pálya elproletarizálódását úgy lehetne a leghatásosabban megakadályozni, ha valamilyen módon arányosabban osztanák el az orvosokat az ország különböző részeiben és rámutatnak arra, hogy amíg Szuboticán ma már tulsok az orvos, addig például Szerbia nagy orvoshiánnyal küzd. Azonban egyetlen magánpraxist folytató orvost se lehet rendeltileg arra kényszeríteni, hogy hol telepedjék le. A harc tehát egyelőre tovább folyik, bár az orvosi kamara már az azal a tervvel foglalkozik, hogy beavatkozik a kari tekintély védelmé érdekében a mindinkább erősödő harcba.

Költői igazságszolgáltatás

Irtá Kárpáti Aurél

Kis Kolozs és Nagy Kolozs testvérek voltak. Édestestvérek. Még az irodalomban is, mert mindketten abból éltek, hogy a szülő levében szunnyadó káprázatos álmokat testisítették novellákká. Nagy Kolozs volt az öregebb. Ő előbb kezdte. Az írást is, meg az írást is. Már a milenyum esztendejében megjelent egy finom kis beszély-füzér. Mosonyban, de erről keveset tudtak. Csak ők ketten őrizték kezvelettel az első családi siker emlékét, egy-egy elszárgult kötet alakjában.

Történt, hogy Kis Kolozs, aki az időben vasárnapi tárcairója volt a Független Sajtó-nak, egy szombatnapon nem birt elkészülni az esedékes novellával. Akárhogy törte a fejét, semmi elfogadható történet nem jutott eszébe. Sokáig hiába töprengött, végre a lét gyömvörét jelentő pénz alias csábításainak engedve, végzetes lépésre szánta el magát. Leemelte a polcra Nagy Kolozs elfelejtett kötetét s rövid keresgélés után egyszerűen kiírta belőle a Sirályok című novellát. Szórol-szóra. Csak éppen a névaláírás körül követett el némi hamisítást — saját javára. Mikor készen volt, felvitte a kéziratot a Független Sajtóhoz. Begombolta az érte járó husz ezüst koronát és fűtvörészve távozott a szerkesztőségéből.

Am, mert Kis Kolozsban érzékeny lelkiismeret lakozott, a becstelen tett furái már az uccán kizozni

kezdték. Hogy könnyítsen szenvedésén, felment hát Nagy Kolozs lakására s őszintén bevallotta az elkövetett gazságot.

Nagy Kolozs mosolyogva legyintett:

— Annyi baj legyen! Végre is a novella a családban maradt...

Igy jelent meg a Sirályok a Független Sajtó hasábjain. Kis Kolozs neve alatt.

Senki sem vett észre semmit.

A sikeren felbuzdulva, ettől kezdve Kis Kolozs a Sirályokat végérvényesen birtokba vette. Valóságos kabala-novellává léptette elő. Mindannyiszor értékesítette, valahányszor váratlan pénzzavarba került. S mert ez a helyzet egyre gyakrabban ismétlődött meg, a novella a legkülönbözőbb lapokban nvert elhelyezést, mindig más és más címmel. Hol Csókák, hol Flamingók, hol Barázdabillegetők lettek a sirályokból, de mint Goethe olv találóan mondja: Csupán az őrv változott, a puli maradt a régi.

Tíz esztendő folyamán a Sirályok átröpültek az egész magyar sajtón. Tizenhét napilapban és folyóiratban jelent meg az álnokul elorzott, régi novella, tizenhét különböző cím alatt, a hazai szárnyasoknak szinte minden speciesét kimerítve. Már-már úgy tetszett: pályája befejeződött, mikor egy új hetilap indult meg, amely tömegesen kezdte vásárolni a megjelent novellákat, darabonként három koronájával.

Kis Kolozson zseniális ötlet vilant át.

Kívágta mind a tizenhét lapból a Sirályokat, Flamingókat, Örvösga-

lambokat, Gémekeket, Vadrucákat, Darvakat és Csókákat, szépen összeszerakta őket, aztán eladta az egészet az új szemlének, mint — tizenhét novellát. Tizenhét szer három koronáért. A dolog könnyven ment, hiszen mindnek más címe volt, az új folyóirat szerkesztője pedig csak a címeket olvasta el.

M jöhetett még ezután?

Szélcsend, — öt évig.

Kis Kolozs ekkor novelláskötete jelent meg. A könyv már csaknem készen volt, amikor a kiadó jelezte, hogy pár oldalra terjedő anyag hiányzik az utolsó ívből. Adjon sürgősen még egy rövid novellát. Kis Kolozs, mintha égi sugallat figyelmeztetését sejtítette volna a felhívásban, meleg elérékenyveléssel csapta hozzá kötetéhez a Sirályokat. Hálából, mintegy jutalomképpen, a tett szolgálatokra való különös tekintettel, ezuttal megtartva a novella eredeti címét is.

A könyv megjelent.

A kritikák az elragadtatás hangján emlékeztek meg róla. Dicsérték, lelkesedtek érte, körülbólták. Am mindegyik kritika végén ott leskelődött egy gyilkos törzsúr. Ilyenformán: »...kár, hogy szerző kényes izlését kellemetlenül megcsufolja a könyv utolsó novellája. Ez a Sirályok című, kezdőre valló idejétmúlt, izetlen írásmű bizvást kimaradhatott volna az értékes kötetből, amelynek harmóniáját teljesen tönkreteszti...«

Kis Kolozs azóta hisz a költői igazságszolgáltatás örökkévalóságában.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az erdélyi szászok is nagyon el vannak keseredve az érettségi vizsgák igazságtalanságai miatt. A nagyszebeni szász lap a Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt két frappáns példát hoz föl annak bizonyítására, hogy milyen pártosan és elfogultan vezették a vizsgákat a miniszteri biztosok. Az egyik példa: egy szász tanítócsalád gyermekét, aki tizenkét éven keresztül mindig eminens tanuló volt a juliusi érettségi és a szeptemberi pótvizsgán is elbukott. A másik jellemző eset Nagyszebenben történt: a helybeli román középiskola 2-3 gyöngye tanulója, román ifjakat a tanáraik óva intették, ne jelentkezzenek a baccalaureatusi vizsgára, mert okvetlenül elbuknak. A diákok azonban nem hallgattak a jóakaratu figyelmeztetésre, s a bizottság elé álltak és — kitűnő eredménnyel letették az érettségit.

A pozsonyi rendőrség a napokban furcsa ügyben folytatott nyomozást. Fischer Ferdinánd pozsonyi lakos levelet írt egy nőismerősének F. Rózsának Dunaszerdahelyre. A levélre egy koronás Masaryk emlékpóstabélyeget tett, amelyre tintával egy kérdőjelet rajzolt. A pozsonyi főpostán gyanút keltett a kérdőjeles bélyeg, nem továbbították, hanem áttették a rendőrségre. A detektíveknek nem volt nehéz kinyomozni a feladót: a levél hátán fel volt tüntetve teljes neve és lakócíme. Az előállított fiatalember azzal védekezett, hogy kérdőjelet az ideáljával előre megbeszélt terv alapján írta a Masaryk-bélyegre. Ez az úgynevezett »Bélyegnyelv«, amelynek a szerelmesek világában megvan a maga jelentősége, de róla bővebbet elárulta: tiltja a diszkreció. A rendőrségen nem vették készpénznek a valómást és a szentimentális hajlamu fiatalember ellen a rendtörvénybe ütköző elnöksétség címén eljárást indítottak.

A genfi kisebbségi konferenciára az erdélyi magyar párt is kiküldi megbízottait. A Kolozsváron megtartott elnöki tanácsülés már ki is jelölte a párt delegátusait: dr. Jakabffy Elemért és dr. Balogh Arthurt, akik a napokban indulnak utnak.

A szlovenszkói magyarság egységes választási frontjából ugylátszik mégis lesz valami. Szentivány József képviselő mondotta egy nyilatkozatban: »A szlovenszkói és ruszinszkói magyarság egységfrontja feltétlen kiépül; az ellenzéki magyarok már a legközelebb megalakítják a Magyar Nemzeti Pártot. A német pártok legnagyobb részével is már megvan a megegyezés a választásokon való szoros együttműködés dolgában. Azt hiszem, hogy még a jövő hét folyamán a nyilvánosság elé léphetünk a német és magyar kisebbség egységes frontjával. Véleményem szerint a szlovenszkói és ruszinszkói magyarság politikájának első nagy eredményéhez érkezzünk el akkor, ha a németiség erős organizmusát magunkhoz tudjuk kapcsolni. Csak csodálkozni lehet azon, hogy a közös sors eddig bennünk össze nem hozott. Természetes, hogy ez a magyar-német szövetség a realpolitika jegyében születik meg, amelynek feladata lesz keményküzdalmat vívni nemzetközi elnyomás ellen, de egyszersmind konstruktív munkát folytatni a német és magyar kisebbség érdekében«.

A román nemzeti párt titkársága a napokban kommunikét tett közzé, amelyben a magyar párttal való paktum ügyében elterjedt híreket cáfolta. A kommunikét másnap a következő magyarázó nyilatkozat követte: »A nemzeti párt részéről a lapokban megjelent kommunikaté azért adták ki, mert nem találták célszerűnek, hogy mielőtt tényleges megbeszélések indulnának a két párt között, nem kívánatos híresztelésekkel

nehézségek gördítenek egy közös ellenzéki akció elé. Dan Sever nemzeti párti képviselő, valamint dr. Deák Gyula a magyar párt főtitkárának nyilatkozatából az a kölcsönös óhaj jutott kifejezésre, hogy a megyei és községi választásokon a két párt megegyezéssel együttműködhesse. Mindkét párt vezérlőbizottsága állást kell hogy foglaljon ebben a kérdésben és csak akkor lehet szó arról, hogy a pártok delegációi

az érintkezést felveszék. Minthogy nem érdeke egyik pártnak sem, hogy előbe vágjanak a szokásos politikai tárgyalási formáknak és minthogy egyes hangok nem annyira a sajtóban, mint inkább az egyes politikai háborúban szándékosan félremagyarázták a két párt együttműködési lehetőségének szükségességét, a nemzeti párt szükségesnek találta a kommuniké kiadását, hogy azzal a téves híresztelések életét letompítsák«.

Sztojinovics bejelenti az adótörvények egységesítését

Megszüntetik az állami pótdókat — Csökkentik az adónemek számát — Hatvan-hetven dinár lesz egy hold föld állami adója

Pancsevőről jelentik: Alsó-Bánát radikális pártszervezetei vasárnap délelőtt Pancsevön kerületi konferenciát tartottak, amelyen mintegy négváz delegátus vett részt. A konferencia résztvevői között voltak Sztojinovics Milán pénzügyminiszter, Suvákovics Lázár agrárminiszteri államtitkár, dr. Havija Gyuró és Dimics Velja képviselők.

Az ülés megnyitása után Sztojinovics Milán pénzügyminiszter hosszabb beszédben ismertette a szorbhorvát megegyezés történetét és a politikai helyzetet. A pénzügyminiszter beszéde után, a konferencia résztvevői egyhangúlag jóváhagyták az országos párt politikáját.

Dimics Velja képviselő az adózási rendszer hibáiról beszélt. Kijelentette, hogy a mai rendszer tarthatatlan és legfőbb ideje, hogy az adótörvényt egységesítsék. Példakép felhozta, hogy egy vajdasági adózó, huszonötfele adót fizet.

Dimics képviselő beszédére Sztojinovics pénzügyminiszter válaszolt. Bejelentette, hogy az új adótörvénytervezet elkészült és a parlament legközelebbi ülészakán a képviselőház elé terjeszti.

— A törvénytervezet elkészítésénél — mondotta a pénzügyminiszter — két fontos szempontot vettünk figyelembe, az adózási rendszer

egységesítését és egyszerűsítését. Az adórendszer egységesítésének különösen a Vajdaságra van nagy jelentősége. Ezáltal ugyanis megszűnik az állami pótdórendszer és le nyegesen fog csökkenni az adónemek száma. A jövőben a községi adókkal együtt, legfeljebb nyolcféle adónem lesz. A tervezet szerint, a jövőben egy hold föld állami egyenes adója hatvan-hetven dinár lesz, azaz tekintettel arra, hogy a pótdórendszer megszűnik, egy hold földnek mindössze ennyi lesz az állami adója. Hasonló mértékben csökkennek majd az egyéb adónemek is. Suvákovics államtitkár az agrárreform-kérdésről beszélt. A kormány célja, — mondotta — hogy az agrárreform körül felmerült hibákat kikorrigálja. A jelenlegi agrárrevízió folyamán elsősorban a helybeli földigényeket elégítik ki és idegeneket csak akkor telepítenek, ha még rendelkezésre áll földterület.

Szóba került még a konferencián a Beograd-Pancsevő közötti vasúti hid felépítésének és a dunai öblözetek lecsapolásának kérdése. A dunai öblözetek lecsapolásával mintegy husz-harmincezer hold föld megművelése válik lehetővé.

A konferencia elhatározta, hogy kérni fogja a kormányt mindezeknek a kérdésnek rendezésére.

és ezzel elgáncsolták a konferenciát.

A hétfői tárgyalások

A hétfői ülés napirendjére tűzték ki egyébként a csehszlovák és lengyel delegációk meghallgatását. Keddtől csütörtökig zárttanácskozás lesznek és az eddigi tervek szerint pénteken véget ér a konferencia első része, de csak a delegációk vezetői utaznak el, hogy ott-honi tényezőkkel tárgyaljanak. Egy héttel később a konferencia ismét össze fog ülni.

Hétfőn a külügyminiszterek ismét hivatalos tárgyalásokat folytattak. A legjelentősebb e tanácskozások között az volt, amit Stresemann Benes csehszlovák és Skrzynsky lengyel külügyminiszterrel folytatott. A külügyminiszterek között ugyszólván semmiféle ellentét nincs már egyetlen kérdésben sem, úgy, hogy kedden már sor kerül a nyugati paktum megszövegezésére.

Mussolini személyesen írja alá a rajnai paktumot

A Matin jelenti Locarnóból, hogy Mussolini szerdán este fog odaérkezni, mert személyesen akarja aláírni a rajnai paktumot. Az olasz delegáció még nem kapott felhatalmazást a miniszterelnöktől, hogy a konferencián hivatalosan bejelentse jövetelét, de nyíltan beszél róla, különben hiába is tagadná, mert szigorú rendőri intézkedések történtek Mussolini megérkezése alkalmából. Olasz detektívek egész raja és a helybeli rendőrség megszervezte a miniszterelnök védelmére a biztonsági szolgálatot. Nyilvánosságra került az is, hogy maga Mussolini utasította a svájci olasz lasisztákat, hogy tartózkodjanak minden tüntetéstől abból az alkalomból, hogy Locarnóba jön. Előreláthatólag csak huszonnégy óráig fog Locarnóban maradni és pénteken a kora reggeli órákban visszautazik Rómába.

Bethlen sajtópöre Fényes László ellen

A Népszava hamis tanúzással vádolta a magyar miniszterelnököt

Budapestről jelentik: A Törek-tanács péntekre tűzte ki annak az érdekes sajtópörnek a tárgyalását, amelyet Bethlen István gróf miniszterelnök indított Fényes László ellen.

Az Esküdt-féle bűnpör tárgyalása során Fényes László cikket írt a Népszavában és szövegezte gróf Bethlen István miniszterelnök tanuvallomását. A miniszterelnököt ugyanis arra nézve hallgatta ki a bíróság tanúképpen, tudja-e, hogy a kivített engedélyek révén bizonyos anyagi áldozatokat kellett lefizetni az engedélyeseknek. Bethlen eskü alatt jelentette ki a bíróság előtt, hogy erről nem volt tudomása. Ezt követőleg a nemzetgyűlés folyosóján Rakovszky István levelet mutatott több képviselőtársának, amelyet Bethlen István irt nagyatádi Szabó Istvánnak és amely azután megjelent annak idején A Nép című lapban is. Fényes László szembesíttette Bethlen Istvánnak ezt a levelet a vallomásával és olyan kitételekkel kísérte a miniszterelnök szereplését, amelyek miatt Bethlen fölhatalmazást adott az ügyésznek, hogy hivatalból üldözendő rágalmazás vétsége címén indítsanak eljárást Fényes László, a cikk szerzője ellen. A levélről ugyanis kiderült, hogy részben apokrif, mert egy mondatot A Nép fajtvedő munkatársa hamisított bele.

Fényes, mielőtt arról tudomást szerzett, leközött a levelet eredeti szövegében is, de az eljárást ennek ellenére is folytatták ellene. Védője, Vámbéry Rusztem dr. a vádirat kézbesítése után a valóság bizonyítására vállalkozott és bizonyítékait a főtárgyaláson kívánja részletesen felsorakoztatni. Az érdekes sajtópört politikai körökben nagy érdeklődéssel várják.

Stresemann lekésik a randevúról

A német delegátusok szabotálnak — Elvi megállapodás jött létre a 16-ik szakaszra vonatkozólag — A németek nem akarnak végleges döntést

Locarnóból jelentik: Vasárnap pihenő napja volt a konferenciának. Luther automobilon kirándult a kis Szentbernátra, Stresemann pedig, a kinek orvosai kinézetet tanácsoltak, a Como-tó környékére. Ott töltötte az egész napot. Délután hat órára tért vissza, hogy — előzetes megbeszélésük szerint — találkozzon Briand-nal és Skrzynski lengyel külügyminiszterrel. Stresemann azonban lekésétt a találkozásióról, nem ért be idejében Locarnóba, mert sofförje eltévesztette az utat. Briand a vasárnapot Locarnóban töltötte és hosszasan beszélgetett Vandervelde belga külügyminiszterrel.

Megegyezés a 16-ik szakasz ügyében

Briand, Chamberlain, Luther és Stresemann szombati hajókirándulásán lefolyt eszmecsere döntő fordulót hozott a konferencia egyik legfontosabb és legsúlyosabb kérdésében, a népszövetségi statumok 16-ik szakasza ügyében. A külügyminiszterek ezen a tanácskozáson elejtették azt az eszmét, hogy a 16-ik szakasz új szövegezését kéri a Népszövetségtől és a következő újabb formulában állapodtak meg:

— Németország áll a 16-ik szakasz módosítására, vagy interpretálására vonatkozó minden ki-

vánságtól, mert belátja, hogy erre a népszövetségi nagygyűlés plenumának volna csak joga. Az antant-hatalmak azonban Lengyelországgal és Csehszlovákiával együtt szerződészerűen, kötelező erővel kijelentik, hogy adott esetben nem ragaszkodnak ahhoz, hogy csapataikat Németországon átvonultassák, vagy bármitéle katonai, gazdasági, vagy pénzügyi szankcióban való részvételre kényszerítsék.

A tervezettel kapcsolatban vasárnap délelőtt sűrű táviratváltás folyt le a locarnói német delegáció és a berlini külügyi hivatal között, ezt követte azután a német delegáció tagjainak Locarnó távolabbi környékére tett kirándulása. A németek hétfő délelőttig kaptak határidőt arra, hogy nyilatkozzanak a kompromisszum elfogadásáról. Hir szerint a német delegáció nem akar végleges határozattal a plenáris ülés elé menni, mert Berlinből figyelmeztették őket arra, hogy a Népszövetségnek jogában áll határozatának végrehajtását követelni még akkor is, ha az antant-hatalmak ezzel ellentétes ígéretet is tettek. Másrészt a németek nem akarták magukat kitenni annak a szemrehányásnak, hogy elfogadható formula ellen is kifogást tettek

CIRKUSZ

Ha zongorázni tudnám a különbséget...

Az utolsó embert, aki még ezt a némi-
kép avuttas izü pesti kizsárlást még
használni és alkalmazni szokta beszél-
getésben, mint hasonlatot és mérték-
egységet, — fölényes és gunyos szelle-
met két nappal ezelőtt szoktattam le
kedvenc szólásformájáról.

Mert nem akart érteni különben a
szóból. Nem hitte el nekem, hogy ma
már ez nem szellemesség, nem fene-
gyerekes bohémia, nem a pesti jász-
szótárban való fölényes jártasság impo-
náló jele, ezzel a különbséggel, meg ez-
zel a zongorával.

Hogy aszongya, hja, barátom, ha én
zongorázni tudnám a különbséget,
amennyivel ebben a korcsában jobb a
koszt, mint a Ritzben.

Ha én zongorázni tudnám a különbsé-
get, amennyivel a Rózi csinosabb, fes-
ték nélkül, mint a Manci, kimázolva.

Ha én zongorázni tudnám a különbsé-
get, amennyivel az Eiffel-torony teteje
magasabb, mint a gellérthegy citadella.

Ha te zongorázni tudnád a különbsé-
get, amennyivel annak az Adynak a »Fe-
lete zongora« című verse szebb, mint a
Beaudelaire-nek a »Violon d'automne«
című verse. Nem is a Beaudelaire írta?
Na látod, még azt se ő írta!

Ha ő zongorázni tudná a különbséget,
amennyivel te különb ember vagy, mint
amennyivel én tartom ötöt.

Ha én zongorázni tudnám a különbsé-
get, amennyivel ő jobban megcsal en-
gem, — tudnillik a feleségem — mint
én ötöt.

És így. Hovatovább olyanféle érzése
volt az embernek, hogy a világ, a tár-
sadalom fejlődése, Thales-től napjaink-
ig, egyetlen, ezoterikus vágy és végcél
legyében áll meg a természet és lét
célszerűségét és hasznosságát: hogy
vajon mi az, amittől az ember jobban
tudna zongorázni, ha a különbséget zongorázni tudná. Az ember, zoon zongorikon, ebben a világképben, amit kitűnő barátom képviselt, kizáróan zongorázni akar tudni, isten és ember előtt, semmi egyebet, nem is zongorázni, hanem jobban zongorázni, mint ahogy tud és a je-
lenségek csak annyiban érdeklik őt, amennyiben mértékül szolgálhatnak arra, hogy a zongorázáshoz tökélytől milyen távolság választja még el őt.

Tegnapelőtt aztán egy zongoramű-
vészt láttam vendégül, egy valódi zongoraművészt láttam. Ez alkalommal zongora-centrikus ismerősem is jelen volt: — szándékosan hívtam meg, szá-
mlálva az eredményre. Jól számítottam. A zongoraművész egy bravuros pro-
dukciója után ismerősem, felhasználva az általános elragadtatás pillanatát, oda-
rohant a művészhez, lelkesen megszo-
rongatta a kezét és szokása szerint így fogott bele elragadtatásának tolmá-
csolásába:

— Ha én zongorázni tudnám a kü-
lönbséget...

— Amennyivel ő jobban zongorázik
... — folytattam én ravaszul.

— Ugy van, amennyivel ő jobban zongorázik, mint mi... mint...

— Mint te például — mondtam én.

— Ugy van, mint például én... —
folytatta ő és szokása szerint ezzel be-
is akarta fejezni.

— Nos, — kérdeztem én, ártatlanul
— mit gondolsz, ha te zongorázni tud-
nád a különbséget, amennyivel ő job-
ban zongorázik, mint te: — mondd meg
nekem — jobban zongorázna-e akkor,
mint ő, vagy rosszabbul?

Barátunk rámpézett, aztán elhallga-
tott. Összehozta a szemét, gondolatok-
ba mélyedve. Nem vett részt a társal-
gásban, az est hátralevő részében hall-
gatagon állt a pamlag sarkában, olyan
ember bosszankodva töprengő, arckife-
jezésével, akinek fontos érdekei függe-
nek egy matematikai képlet kiszámítá-
sától és nem bír vele megbirkózni. Mi-
kor szórakozottan elbucszott, még hal-
lottam, amint a sötét lépcsőházban le-
felé botorkálva félhangosan morfondi-
roz magában:

— Hm... mégse... hogy is van ez?
... ha a különbséget tudnám zongorázni, mint ő... akkor ahhoz, ahogy ő zongorázik, hozzá kell adni azt, amennyivel én rosszabbul zongorázok... de viszont akkor én jobban zongoráz-
nék, mint ő most... mert ahhoz, amit tudok, járulna az, amennyivel ő jobban tud nálam... hopp, mégse, hiszen ez éppen csak a különbséggel lenne több... már pedig a különbség annyival na-
gyobb, mint amennyivel én kevésbé zongorázok jól... vagyis akkor se zongoráznék jobban... vagyis jobban zongoráznék... eh, ebbe meg lehet bolondulni... lássak csak még egyszer... a különbséget, amennyivel ő jobban, il-
letve én rosszabbul zongorázom, hozzá kell adni annak a négyzetéhez, amennyit én tudnék, ha annyival tudna ő kevesebbet, mint amennyivel én jobban tudnék, ha a különbség szorzatát a két-
től zongorázásának legnagyobb közös osztójából kivonom... viszont akkor... A többi már nem hallottam. De az-
óta kitűnő barátunk óvatosan körül a zongorázásbeli differenciákkal való ér-
ték meghatározást.

Karinthy Frigyes

Macdonald Budapestre utazik

Az angol munkáspárt vezére három papot tölt a magyar fővárosban

Budapestről jelentik: Az euró-
pai sajtó már hírül adta, hogy
Ramsay Macdonald volt minisz-
terelnök, az angol munkáspárt
vezére, kontinentális túrára in-
dult. Az eredeti utiterv szerint
Macdonald Berlinbe, Bécsbe és
Prágába készült leánya társaságá-
ban, aki miniszterelnöksége alatt
a háziasszony szerepét töltötte
be a londoni Westminster-palotá-
ban.

Amikor a volt angol miniszter-

elnök budapesti ismerősei és ba-
rátai utazásáról értesültek, meg-
hívták őt a magyar fővárosba is.
Macdonald a meghívást elfogadta
és előreláthatólag október végén,
vagy november elején Budapestre
érkezik.

Az angol államférfi látogatása
teljesen magánjellegű lesz és
nincsen semmi politikai vonatko-
zása. Macdonald mindössze két
vagy három napig marad Buda-
pesten.

Radics és Csicserin

Radics István önéletrajzának befejezése — A titokzatos mr. Mason
A londoni rendőrség megbízottja informálta a beogradi kormányt
Radics angliai szerepléséről — Mit csinált Radics Moszkvában?

Megemlítem, mi a trédes körülmény,
hogy a boldogult Mahács krki püspök,
amikor megjelent »A mai Európa« című
művem, pályázatot írt ki munkám kri-
tikájára, de azt a feltételt, illetve aná-
csot szabta a kritikusnak, hogy elő-
vassa el azt az irodalmat, amely én
művem elején említek, mert nélkül,
nem fog tudni alapos kritikát írni. Meg-
említhetem még azt is, hogy 1906-ban a
Rivista Internazionale nevű olasz folyó-
irat azt írta könyvemről, A mai Európá-
ról, hogy ez nem könyv, hanem emlé-
kül (momentum) és hogy egy ilyen em-
lékművet csak a nyugateurópai liberális
és demokratikus politikai irodalom leg-
szolidabb alapjaira lehetett építeni. Ha-
sonló méltatást írt a könyvről egy
szlovén is, azt mondva, hogy ezt mű-
vet minden politikusunknak kellene is-
mernie.

Részletek külföldi utazásról

En még a háború idején az a tör-
vel foglalkoztam, hogy elmegyek Nyu-
gateurópába, elsősorban Angliába. 1916-
ban kaptam is utlevelet Bulgáriába. Az
utolsó pillanatban azonban Pestről meg-
akadályozták utamat, mert félték, hogy
Bulgáriából elmennek Franciaországba
és onnan tovább Nyugatra. Törökország
második bántása idején utlevelet kap-
tam Csehszlovákiába, de az utlevelet
még aznap elvették tőlem. Ezért 1923-
ban, amikor a politikai helyzet még
sokkal feszültebb volt, nem is kértem
utlevelet, mert kötelességemnek tartot-
tam, hogy helyzetemet, mint a Horvát
Népkepviselet elnöke arra használjam
fel, hogy autentikus információkat adjak
különösen Angliában és hogy ezalkalmal
tanulmányozzam a világ ezen legkü-
lönlegesebb nagyhatalmának politikai,
szociális és gazdasági viszonyait.

Londonba 1923 augusztus 17-én érke-
tem és december 22-ig maradtam ott.
Felfigytem magamban, hogy senki sem
látogatott meg, és különösen nem kere-
sek érintkezést hivatalos személyiségek-
kel, mert abban az esetben, ha vissza-
utastítottak volna, csak ártottam volna a
horvát ügynek.

Mivel az összes lapok jelentették —

megékezésemet, először az angol és
amerikai újságírók látogattak meg, az-
tán újságírók, különösen azok, akik a kö-
zelkezőt foglalkoztak. Később a többi
közszereplők, elsősorban a nagyszámu
angol pacifista és emberbaráti szerveze-
tek elnökei és képviselői. Érintkezésbe
kerültem velem mindjárt az elején az
angol munkáspárt néhány fiatalabb ve-
zetőjével, akik a leghatározottabban paci-
fista szárnyat alkotják és akik kiadják
a The New Leader című hetilapot.

En feleségemmel együtt voltam Lon-
donban és mindketten napi hat, nyolc,
sőt tíz órát tanultunk angolul, úgy hogy
már 1923 október 25-én angolul olvas-
hattam fel előadásomat a Balkán-kon-
ferencián. Később még két angol előadást
tartottam, az egyiket a munkáspárt fő-
bizottsága előtt, a másikat a Közlékeleti
Társaságban.

Londonban egész tartózkodásom ideje
alatt beosztottak hozzám egy mr. Mason
nevű törvénstör, állítólag személyem vé-
delmére, mint az angol államrendőrség
külön bizalmasát. Ezt a mr. Mason —
mint közvetlenül elhárításom előtt tud-
tam meg — beosztották mellém egyrészt
személyi biztonságom miatt, másrészt
azonban azért is, hogy egész működése-
met ellenőrizze. Mindenhol elkísért és
irigyen figyelt az összes előadásaimat és
levelezéseimet, amennyiben nem volt
horvát nyelvű. Vizsgálati fogságom ide-
jén tudtam csak meg, hogy ez a Mason
természetesen jó fizetésért, bizalmasa
volt a beogradi kormánynak is, főnöke
volt egy magán-detektívirodának és ki-
leste minden szavamat és mozdulatomat
Londonban.

Amikor visszatérésem céljából utleve-
let kértem a jugoszláv követségtől, meg-
tagadták a kiadást, állítólag azért, mert
nem tudják megállapítani személyazo-
noságomat. Ekkor barátaim révén a
Népszövetségtől kaptam utlevelet és a
szükséges vizumokat és 1924 karácsony
estén Bécsbe érkeztem.

Bécsbe azért jöttem, hogy közelebb
legyek hazá és sikeresebben működhes-
sek közre az ellenzéki blokk összeko-
csolásánál, amelyet meg kellett alapítani
az 1923 március 18-iki választások után

megalakult föderalista blokkból és a
szerbiai ellenzéki pártokból, a Davidovics-
pártból és a földműves-pártból. Hogy ez az
ügy sikerüljön, elhatároztam, hogy a horvát
képviselők menjenek Beogradba és tegyenek
mindent, hogy alkotmányos parlamenti többsé-
get alakítsanak a parlamentben való pozitív
munkára. Mikor azonban ez elkészült,
május 26-án elnapolták a parlamentet,
amelynek csak október 20-ikán kellett
volna összeülnie. Mivel így előttem volt
közeli öthavi parlamenti szünet és már
akkor is számítva az akkori Pasics-kor-
mány törvénytelen ségre és erőszakos-
ságra, elhatároztam, hogy elhagyom a
moszkvai nemzetközi parasztszövetség
elnökségének és Csicserin orosz külügy-
miniszterének ismételt meghívását. A
meghívások úgy szóltak, hogy örömmel
várják elővetelemet azért, hogy végre
megtudják az igazat a horvát és jugo-
szláv viszonyokról, hogy megmutassák
nekem, milyen a moszkvai nemzetközi
parasztszövetség és hogy a Horvát
Közársasági Parasztpárt is lépjen be
ebbe a szövetségbe.

Mielőtt Bécsből elindultam volna, Ko-
sutics Agoston képviselő kíséretében
meglátogattam az osztrák államrendő-
ség igazgatóját, Schöber volt osztrák
kancellárt és egyórás beszélgetésben
részletesen megmagyaráztam neki, mi-
ért megyek Moszkvába s hogy eszem-
délben sincs elfogadni a bolsevik pro-
gramot, még kevésbé pedig a bolsevik
módszereket.

Moszkvában

Bécsből május 29-én indultam, június
2-án érkeztem Moszkvába és augusztus
elsején tértem vissza. Teljes héthavi
moszkvai tartózkodásom idején a kom-
munisták pártján egyetlen közegével sem
magam sem hivatalos érintkezésbe nem
kerültem és nem látogattam meg egyet-
len kommunista szervezetet sem, bár
tele van velük egész Moszkva. Érintke-
zést kizárólag a külügyminisztériummal
és a nemzetközi parasztszövetség elnök-
ségével tartottam fenn. A külügyminis-
térium elrendelte, hogy naponta látó-
gasson meg és amennyiben kívánnám,
kísérjen mindenhol a Balkán-osztály
főnöke, Sandonsky. Két hónap alatt
háromszor találkozott Csicserinnel,
vagy tiszteleg a külügyi kollégium többi
tagjaival, közte Rakovszki-val is és két
éheben vettem részt, amit Csicserin
adott egyszer megérkezésemkor, má-
sodszor távozásomkor.

Moszkvából visszatérve nem tartó-
zkodtam Bécsben, hanem egyenesen Hor-
vátországba mentem. Zagrebba értem
1924 augusztus 12-ikén.

Hogy később mi történt velem, azt
mindenki tudja.

— Vége. —

Milliók pört vesztett a kincstár

Kártérítés vasutépítési koncessziók megvonásáért

Beogradból jelentik: A szerb kor-
mány a háború előtt — mint ismeretes
— koncessziót adott egy francia vasu-
tépítő-társaságnak négy délszerbiai vasu-
ti vonal kiépítésére. A háború kitörése
azonban megakasztotta az építési mun-
kákat és a háború befejezése után
a jugoszláv kormány saját kezé-
sében építette ki a vasúti vonalakat. A fran-
cia vasutépítő társaság kártérítés címén
tizenkét millió dinárt követelt a jugoszláv
kormánytól, amely azonban sokalta
az összeget és jóval kevesebbet aján-
lott fel.

Az ügy végül döntőbíró-
sághoz került, amely a napokban meg is kezdte a tár-
gyalást Beogradban. Az ügy teljes át-
tanulmányozása után a bíróság hétfőn
hozta meg a döntést. A vasutépítő tár-
saság követelését csaknem a negyedére
csökkentette és kötelezte a jugoszláv
kormányt 1,370,000 francia frank meg-
fizetésére, amely után a társaság 1921
július elsejétől számíthat kamatot.

Ékszersikkasztó futballkapitány

A budapesti rendőrség elfogató parancsot adott ki Berecz Kornél volt másodosztályú szövetségi kapitány ellen.

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség már hetek óta nyomoz egy titokzatos ékszerszalás ügyében, melynek központjában egy közismert budapesti sportember áll, névszerint Berecz Kornél a budapesti másodosztályú volt szövetségi kapitánya.

Az ügy abból indult ki, hogy egy jól ismert fővárosi kereskedőt feljelentett egy nyugalmazott állami tisztviselő azzal, hogy a kereskedő elikkasztotta családi ékszereit. A rendőrség megállapította, hogy tulajdonképpen kölcsönözletről volt szó. A kereskedőnek pénzre volt szüksége és úgy szerzett, hogy jó ismerőse, az állami tisztviselő zálogba helyezte családi ékszereit és a pénzt a kereskedőnek átengedte, viszont a kereskedő kötelezte magát, hogy az ékszereket kiváltja. A tisztviselő és a kereskedő Berecz Kornél cégnél helyezték el az ékszereket aki, mint a másodosztályú szövetség kapitánya, kiment a párisi olimpiászra, de onnan nem tért vissza. A tisztviselő erre a kereskedőhöz kezdte keresni az ékszereket. Minthogy azonban az ékszerek Berecznél voltak, a kereskedő időnként bizonyos összegeket fizetett a tisztviselőnek, hogy kárát megtérítse. A kereskedő mindamellett nem tudta kárpótolni a tisztviselőt azért az értékes briliánsgyűrűért, melyet a családtagok mindennél többre becsültek. A rendőrség, miután a tanukat kihallgatta, megállapította, hogy a tulajdonképeni sikkasztást a sehol fel nem található egykori szövetségi kapitány követte el, akinek ezenkívül számos más büncselekmény terheli lelkiismeretét. A sikkasztó szövetségi kapitány, aki ellen elfogató parancsot adtak, egyébként Egyiptomba tartózkodik, ahol egy gazdag gyáros leányát vette feleségül.

A zsaroló purifikátor

Lévai Tibor dr. feljelentője megtámadott egy ügyvédet

Budapestről jelentik: A letartóztatott dr. Lévai Tibor ügyvéd ügyében szenzációs fejlemények várhatók. Az ügyvel kapcsolatban ugyanis olyan adatok kerültek Sztrache Gusztáv dr., ügyészhez elnök kezébe, hogy ezek alapján új nyomozást indított a rendőrség.

Két tanu jelentkezett, hogy Suhajda minden pénzigérés nélkül, önként ajánlotta, hogy elhozza a pirátot. Ez a két tanu Bálint díjok és Szentiványi irnok, akik egyszobában dolgoznak Suhajdával és jelen voltak ennél a beszélgetésnél. Tudnak arról is, hogy Suhajda, akinek pontatlansága miatt már fölmondtak, másnap így dicsekedett:

— Remélem, most már előléptetnek. Nem azért jelentettem föl egy ügyvédet, hogy jutalomban se részesüljek!

Suhajda előéletéről Ivánszky irodatiszt előadta, hogy Suhajdát, aki Budapest város alkalmazottja is volt, szabálytalanságok miatt bocsátották el. Fabros, VI. kerületi altszót elmondotta, hogy amikor Suhajdát a kerületi előjáróságtól szabálytalanságok miatt letartóztatták, le akarta lőni hivatali főnökét. Dr. Bányász Vilmos és dr. Beck Oszkár ügyvédek tanusítják, hogy Suhajda náluk is fontját és ajánlotta, hogy pénzért hajlandó az ügyészségnél bizonyos dolgokat elintézni. Miután dr. Beck Oszkár ügyvédet a vizsgálóbíró ebben az ügyben kihallgatta, Suhajda megleste dr. Beck Oszkár ügyvédet irodája kapujában, megtámadta és arra akarta kényszeríteni, hogy ellene tett vallomását változtassa meg. Beck ügyvéd erőiesen visszautasította az inzultust és Suhajda ellen azonnal följelentést tett.

A másik följelentés, amelyet dr. Lévai Tibor felesége tett, egyelőre ismeretlen személyekre vonatkozik. E följelentés alapja egy zsaroló levél, amelyet az

ügyvéd felesége kapott s amelyben a levél írói azt ajánlják, hogy jutalom ellenében többszörös aktalopásról szolgáltatnak adatokat és hajlandók megnevezni, hogy kik azok, akik az ügyészségről fontos aktákat szinte üzemszerűen kicsempésztek. Sztrache ügyészségi elnök ebben az ügyben is azonnal elrendelte a nyomozást s értesítette a rendőrséget, ahol a kihallgatások már folya-

matban vannak. Vasárnap már több fogházort és több olyan rabot hallgattak ki a főkapitányságon, akik az irókban dolgoznak s akik kihallgatásával most azt igyekeznek megállapítani, hogy megfelel-e a valóságnak, amit a zsaroló levél írói állítanak és hogy ez esetben kik azok, akik az ügyészségről már más fontos pirátokat is elvittek.

Mussolini vitorlás-yachtján találkozik Csicszerinnel

Az orosz külügyminiszter Meránba érkezett

Rómából jelentik: Politikai körökben minderősebben tartja magát az a hír, hogy Mussolini a legrövidebb időn belül találkozik Csicszerinnel. A találkozást összefüggésbe hozzák Mussolini tengeri kirándulásával. Mussolini ugyanis vasárnap N polyból yachton rövidebb utra indult, az ut irányát azonban titokban tartották. Csicszerin hír szerint vasárnap Meránba érkezett, ahol a római szovjet-

követ már várt rá, hogy megbeszélje vele a Mussolinival való találkozás helyét és időpontját. A találkozás vagy Stresca fürdőhegyen, vagy pedig Mussolini yachtján fog megtörténni.

Csicszerin állítólag egy nagy németolasz-lenygel-orosz blokk létrehozásáról akar tárgyalni Mussolinival. A blokkba később Spanyolországot és Törökországot is belevonnák.

Sentán tovább verik a rendőröket

Mindennaposak az éjszakai verekedések

Szentáról jelentik: Alig simultak el a két nap előtt történt uccai affér hullámai, máris újabb botrányos verekedés tartja izgalomban a várost. A verekedés áldozatai ismét a sentai rendőrök. Szerda este Csikmák Mihály és József sentai gazdálkodó Heiduska László korcsmájában mutatottak. Az éppen ott tartózkodó Szlávnics Dusan rendőrtisztviselő — aki ugyan akkor nem volt szolgálatban — elrendelte, hogy a két már nagyon hangossá vált embert kísérjék be a rendőrök. A részvevőket be is kísérték a rendőrségre, de az ügyletes rendőrtisztviselő kellő igazoltatás után szabadon bocsátotta őket. Erre visszatértek a korcsmába és éktelen szidalmak közt megtámadták Szlávnicsot. Márkus István zenész szétválasztotta a veszekedőket, majd Szlávnicsal együtt eltávozott a verekedés elől. Az uccán a két Csikmák utánuk ment és újból rátámadtak Szlávnics rendőrtisztviselőre, agyba-főbe verték Markust pedig egy téglával úgy fejbe sújtották, hogy koponya csonttörést szenvedett és életveszélyes állapotban szállították a kórházba.

Vasárnap éjszaka is véres verekedés támadt a rendőrök és korcsmai mulatók között. Szlávnics Milán kereskedősegéd — akit gondatlanságból okozott súlyos testisértes miatt nemrég nyolc napi fogházra ítelt a szubotical törvényszék, mert május hónapban kilötte barátja menyasszonyának, Tóth Fannikának a szemét — nagy mulatózást rendezett a Keczei-féle vendéglőben. Hajnali három órakor, amikor a rendőrök közölték, hogy elékeztek a záróra, a két rendőr felszólította a vonatkozott elhagyni a helyiséget és rokonával, Szlávnics Borival ellenszegültek a rendőrök felhívásának. A rendőrök ismételt felszólítására a rendőröket durván szidalmazták, megfenyegették. Szlávnics Milán Todorov Milorád rendőrt megtámadta, letépte zubbonyát és szolgálati sípját. Szlávnics Milán fején, karján gummlütéstől eredő sérüléseket szenvedett. A rendőrség a két garázdálkodót előállította, az éjszakai rendőrségi fogdában lezárva töltötték. Megindították ellenük a büntető eljárást csendháborítás és hatóság elleni erőszak miatt.

A kisebbségi kérdés az interparlamentáris unió konferenciáján

A magyar delegáció felszólalása a kisebbségek érdekében a washingtoni értekezleten

Washingtonból jelentik: Az interparlamentáris unió washingtoni értekezletén a kisebbségi kérdés tárgyalásánál Lukács György, a magyar delegáció vezetője nagyobb beszédet mondott.

— A Népszövetség — mondotta — a mai szervezetében teljesen alkalmatlan annak a hivatásának betöltésére, amelyet a faji, nyelvi és vallási kisebbségek védelmében önként vállalt magára. A kisebbségi probléma fontosságára jellemző, hogy Európában negyven millió ember tartozik a kisebbség fogalmához. A kisebbségi probléma miként való megoldásától függ tehát Európa lakossága jelentékeny részének nyugalma, békéje, szabadsága és fejlődése. Az európai kisebbségek legnagyobb részét öslakói az általuk lakott területeknek és az ő akaratuktól függetlenül történelmi események folytán jutottak idegen állami

fenhatóság alá. A mai rendezés mellett csakis a népszövetségi tanács tagjai bírnak azzal a joggal, hogy a kisebbségi sérelmeket a tanáccsal kötelezőleg tárgyalassák és a vitás kisebbségi ügyeket a nemzetközi állandó bírósággal döntessék el. Ezért terjesztik fel a kisebbségi panaszokat, a tanács öt éven keresztül mégis mindössze két kisebbségi ügyet foglalkozott érdemlegesen. Számtalan oldalról kérték a tanácsot, hogy alkosson a maga kebelében állandó kisebbségi bizottságot, amely szakszerűen foglalkozzék a kisebbségi ügyekkel és panaszokkal. Ezt a kérést azonban a tanács következetesen visszautasította. A mai rend az, hogy a tanácshoz beérkező kisebbségi panaszok szinte kivétel nélkül mind irattárba kerülnek. Éppígy járhatatlan a kisebbségi panaszok számára az az út is, amely a hágai nemzetközi állandó bíróság-

hoz vezet, mert ennek előfeltétele az, hogy vagy a népszövetségi tanács utaltja azt oda, vagy pedig az érdekelt két állam forduljon egyetértőleg a bírósághoz. A tanács kerüli a kisebbségi ügyekkel való foglalkozást, tehát azt is, hogy egyes kisebbségi vitás ügyeket az állandó nemzetközi bíróság elé utaljon, az utóddállamok pedig a legmerekvebben megtagadják, hogy önszántukból akár véleményt is kérjenek a tanácstól. A végzetlen valóság tehát az, hogy a kisebbségi jogok tényleg csak papíron vannak garantálva. A magyar delegátus beszéde az ülés résztvevői között nagy feltűnést keltett.

Szinmű — Fordról

Az amerikai autógyárost színpadra viszi egy német drámaíró

Berlinből jelentik: Henry Ford, a híres amerikai autógyáros, aki állítólag a világ leggazdagabb embere, megérte azt, ami hafandóknak nem szokott megadni: még életében drámát írtak róla. Julius Maria Beckernek hívták ezt a széles körben ismeretlen német író, befejezte legújabb alkotását, amelyben Fordnak, a világháború alkalmával kifejtett, de fiaskóval végződött békeakcióját viszi színpadra.

Ford, mint ismeretes, Wilson beavatkozása előtt meg akarta teremteni a világbékét és nagyobb delegáció élén az ugynevezett békehajón érkezett Európába, miután úgy informálták, hogy itt már előkészítették a talajt az ő működésére. Nagy volt azonban a csalódása, mert sem Angliában, sem Franciaországban hallani sem akartak az ő akciójáról. Aki pedig informálta, az nem volt más, mint Bedy-Schwimmer Róza, az ismert magyar feminista vezér, aki közelébe férközött és akit Ford titkárjának szerződöttetett, úgy, hogy tulajdonképpen Schwimmer Róza volt az ő inspirálója. Ford mellett Bedy-Schwimmer Róza is szerepel a darabban.

Becker ur drámájával mindenesetre iskolát csinált. Nemsokára valószínűleg lesz szerencsénk egy Citroen-tragédiához, Peugeot-vígjátékhoz, esetleg egy operethez is, melynek Mercedes kisasszony lesz a főszereplője.

Saljapin Budapesten

A nagy orosz baritonista fel fog lépni Beogradban is

Budapestről jelentik: Fedor Saljapin, a világ leghíresebb énekesszínésze vasárnap Budapestre érkezett, ahol a Városi Színházban fog fellépni. A pályaudvaron a moszkvai operaház büszkeségét Zerkowicz Béla zenészerző, a Városi Színház művészeti igazgatója üdvözölte francia nyelven:

— Monsieur Saljapin, nagy ünnep ez a mai, amelyen ön megérkezett Budapestre, a dalok városába...

(Zerkowicz nyilván a *Hulló falevél* és a *Bözi ne sirjon* című szerzeményeire gondolt.)

Az óriási termetű baritonista udvariasan közbevágott:

— Uram, hogy ez nem történt meg előbb, annak csak az a disznó háború az oka...

Az énekest, aki a moszkvai operaházban a kommunista rezsim alatt is évekig helyén maradt, körülfogták ezután az újságírók, akik elsősorban az iránt érdeklődtek, hogy milyenek a színházi viszonyok Oroszországban. Saljapin azt felelte, hogy amíg ő otthon volt, nem voltak rózsásak az állapotok, de értesülései szerint az utolsó három évben nagy javulás tapasztalható és kezdenek visszatérni a békebeli állapotok. Elmondotta ezután, hogy csak művészetének él, tíz gyermeke van és legnagyobb élvezete jó énekeseket hallgatni.

Kijelentette Saljapin, hogy Budapestről alkalmasint Bukarestbe és Beogradba is ellátogat.

Két vádlottja lesz

a Hrvatske Novine sajtópörének

A főtárgyalást újra elnapolták

A szubotícai törvényszék Pavlovics-tanácsa hétfőn folytatta a Hrvatske Novine elleni sajtópör tárgyalását. Szombaton — mint már jelentettük — a vádlottként szereplő Presics Miskó arra kérte a bíróságot, hogy halassza el a főtárgyalást, miután az idő rövidsége miatt nem volt alkalma védőről gondoskodni.

A hétfői főtárgyalást Pavlovics István törvényszéki elnök délelőtt kilenc órakor nyitotta meg és megállapította, hogy védőként dr. Kovács Dragutin jelent meg, dr. Popovics Milivoj ügyvéd helyettese. Az elnök ezután kérdést intézett a vádlotthoz, hogy miután szombaton nem tudta megnevezni a cikk szerzőjét, vajon már megnevezheti-e? A vádlott erre kijelentette, hogy a kéziratot megnézte és a cikk szerzőjeként Raics Balázs plébános, volt nemzetgyűlési képviselőt nevezi meg.

Dimlirjevics Dragomir dr. főmagánvádló előterjesztette ezután, hogy a mai tárgyalást napolják el, tüzzenek ki a törvény által megszabott időn belül új tárgyalást, amelyre a cikk szerzőjét, Raics Balázst vádlottként idézzék meg. Kovács Dragutin dr. védő hivatkozással arra, hogy a cikk szerzője most már meg van nevezve, kéri a bíróságot, hogy Presics Miskót mentse fel a vád alól. A bíróság ezután határozathozatalra vonult vissza és hosszabb tanácskozás után kihirdette határozatát, amely szerint utasította a főmagánvádlót arra, hogy szerezzen be igazolványt arról, hogy Milutinovics Timót jogosított a szubotícai dobrovójác szervezet nevében vádat emelni. Miután pedig a vádlott megnevezte a szerzőt, a bíróság utasította a főmagánvádlót, hogy a cikk szerzője, Raics Balázs ellen adjon be vádlóindítványt és ezzel a hétfői főtárgyalást elnapolta.

Az új főtárgyalást öt napon belül megtartják és arra ugy Presics Miskót, mint Raics Balázst vádlottként idézik meg.

A rejtélyes

apróhirdetés

Amikor egy táncanárt elér a végzte

Szarajevóból jelentik: Az egyik szarajevói lapban érdekes hirdetés jelent meg, amely a rendőrség figyelmét is magára vonta. A hirdetés szövege a következő:

Kerestetik egy jólelkű ember, aki 990 dinárt adna gyáralapítás céljára. A gyár harmincezer embert juttat megélhetéshez. Cím a kiadóban.

Pont 990 dinár kölcsönt keresett a névtelenségbe burkolódzó gyáralapító és ez a szám tűnt fel nemcsak a közönségnek, hanem a rendőrségnek is, amely természetesen megindította a nyomozást és a hirdető személyében előállította Mehmed Sefkija hatvanöt éves volt tánc- és illemtanárt. Az öreg bácsit persze nyomban vallatóra fogták, az azonban, miután bevezetésül megjegyezte, hogy világraszóló találmánya van, csak az esetben volt hajlandó részletes vallomást tenni, ha kihallgatásához meghívják egy mérnököt, egy orvost, egy ügyvédet, egy tanárt és egy tanítót. A rendőrségnek teljesíteni kellett a kérést és a kívánt szakembereket előteremtette. A feltalálói pályára lépett táncanár előbb igazoltatta a meghívott urakat, hogy valóban megfelelnek-e követelményeinek, majd kijelentette, hogy egy oly gépezetet konstruált, amelynek segítségével bárki tíz perc alatt, a legnehezebb matematikai tételeket is megoldja.

— Kint voltam Amerikában — mondotta — és ott ötvenezre ember hallgatta előadásomat. Voltam Londonban, összeolvastam másfél vagonra való köny-

vet, de szegény vagyok ahhoz, hogy találmányom tökéletesíthessem. Ha egy kapitalista kisegít kilencszázkilencven dinárral, az egész világ csodálkozni fog azon, amit művelni fogok.

A táncanáról természetesen egy-

kettőre kiderült, ami ilyenkor rendszerint ki szokott derülni, hogy csendes őrült, akinek kilencszázkilencven dinárban kimerült a mánája. Örültnen ritka az ilyen szerény, hiszen pályázhatott volna a saharai császárai trónra is.

A párisi rendőrség véres harca sztrájkoló kommunistákkal

Terjed a francia kommunisták tüntetősztrájkja

Párisból jelentik: A kommunisták tüntető sztrájkja, amelyet a marokkói háború ellen rendeztek, a városban alig látszott meg. A közlekedésben nem voltak nagyobb fennakadások, legfeljebb csak az autótaxis egyrészének sztrájkja érezhető. Az iparvállalatoknál azonban a sztrájk kezd nagyobb méreteket ölteni. Vannak olyan gyárak, ahol már a munkásságnak 65 százaléka sztrájkol. A vidéken minimális a munkabeszüntetés,

csupán az elzászi káliumiparban nagyobb kiterjedésű a sztrájk.

Hétfőn délben Páris több helyén összeütközés történt a rendőrség és a tüntető kommunisták között. Az egyik külvárosban az összeütközés véres lefolyású volt és egy sztrájkoló munkás belehalt sérüléseibe. A rendőrség több sztrájkra izgató kommunistát letartóztatott. A rendőri készültséget mindenütt megerősítették.

Meghalt a „vaskirály“

Breitbart Zsigmond tragédiája

Berlinből jelentik Breitbart Zsigmond vasárnap éjjel meghalt a Bier-főle klinikán, ahová — mint ismeretes — vérmérgezése miatt szállították.

Breitbart egészen fiatal ember volt, mindössze harminckett éves. A háború előtt kovácslegény volt Oroszlengyelországban, ahol egy amerikai artista fedezte fel hihetetlen és emberfölötti erejét. Kontinentális turára indult vele, a háború kitörésekor azonban Németországban internálták a »vaskirályt«, aki a világháború őt esztendeit fogságban töltötte. A háború után újból munkához látott, eleinte mint egyszerű faluzó erőművész, szöveget harapott és vasrudakat tördeelt, de hamarosan felfedezték újból és miután a hadikoszt folytán szenvedett erővesztéseket kiheverte, egymásután kapta a jobbnál-jobb szerződéseket a legelőkelőbb európai és amerikai orfeumokhoz. A vaskirály imprezáriója óriási reklámmal dolgozott, nem sajnálták a pénzt a nagy szám nélküli imponálóbb kiállítására, díszletekre, karaszemélyzetre. Breitbart harminc gladiátor között négylovas római versenykocsin vonult be minden alkalommal a színpadra: a lovakat azután egy deszkaállványhoz állították és Breitbart fél kézzel kitarította a levegőben a négy lovat kocsistól. Másik híres száma volt,

hogy egy körhintát tartó oszlopánál fogva felemelt a levegőbe és a rajtaülő nyolc férfi tovább ringlisplizhetett. Leghíresebb attrakciója mégis az volt, amikor meztelen hátával ráfeküdt egy szögekkel sűrűn kivert asztalkára, a mellére deszkapadlót fektettek és ezen a padlón keresztülrohogott egy teherautomobil huszhuszonöt utassal.

Azokban a városokban, ahol fellépett, valóságos Breitbart-láz fogta el az embereket. Minden kirakatba kitétték a fényképét, ovációkat rendeztek neki, ha felismerték valahol és produkálnia kellett magát az utcán. Gyakran megtörtént, hogy a vaskirály megrakott szeneskocsikból kifogatta a lovakat, az istárgot fölé közé fogta és így húzta el a kocsit, futva, pár száz méterre. Rendkívül rokonszenves vonása volt, hogy hihetetlenül magas fellépési díjainak nagyrészét mindig jótékony célokra adta és bárki fordult hozzá segítségért, nem mehetett el üres kézzel.

A vaskirály — mint imprezáriója konferenciáiban mindig megemlítette — soha életében nem volt beteg. Tragédiáját egy rozsdás szeg okozta, a mellyel, egyik színpadi produkciója alkalmával, megsértette a térdét. Vérmérgezést kapott és hirtelen meghalt le a jobb lábát, már nem lehetett megmenteni.

Bécsben letartóztatták a zagrebi bélyeghamisítók bűntársait

A bécsi nyomdász leplezte le az okmánybélyegek megrendelőit

Bécsből jelentik: A Zagrebban letartóztatott okmánybélyeghamisítók ügyében a zagrebi rendőrség megkeresésére a bécsi rendőrség is nyomozást folytatott, amelynek eredményeképpen a pénzhamisítóbunda két tagját letartóztatták és megállapították azt is, hogy a bélyegeket melyik nyomdában állították elő.

Offenbecker József bécsi kereskedő, akét Zagrebban tartóztattak le, tudvalevően beismerte, hogy ő finanszírozta a bélyeghamisítást. Elmondotta, hogy a hamisítványokat Baruch Fülöp és Richter Leó bécsi lakosok rendelték meg egy bécsi nyomdában. E vallomás alapján a zagrebi rendőrség megkeresésére a bécsi rendőrség a múlt hó elején letartóztatta Baruch Fülöpöt, a Jugoszláv Szállítmányozó Társaság huszonnyolc éves bécsi üzletvezető-

jét és Richter Leó harminc éves papírkereskedőt. A kihallgatás során Baruch elmondotta, hogy ismeri Kubatot és Offenbecker, akik két-három héttel ezelőtt Bécsben tartózkodtak és ekkor üzleti ügyekben többször fordultak hozzá tanácsért. Megkérdezték tőle, hogy melyik céghez fordulhatnának nyomtatványok megrendelésével, mire ő Richtert ajánlotta nekik, azonban nem tud arról, hogy valóban tettek-e Richternél megrendelést. Richter a kihallgatáskor azt vallotta, hogy sem Kubatot, sem Offenbecker nem ismeri. Mivel sem Richter, sem Baruch ellen semmi terhelő adatot nem tudott a rendőrség felmutatni, egy napos őrizetbevétel után mindkettőjüket szabadonbocsátották.

A bécsi rendőrség a két gyanúsított szabadlábrabehelyezése után is

tovább folytatta a nyomozást, amely egy véletlen segítségével eredményre is vezetett.

E hó 8-ikán megjelent a rendőrségen egy alsergrundi nyomdatulajdonos és egy vqhringi lényképész, hogy valami ügyben felvilágosítást kérjen. A nyomdász előadta, hogy Richter papírkereskedő, aki régi üzletfele, ez év augusztusában egy velehozott minta alapján bélyegeket rendelt meg nála. A megrendelés alapján hatszáz iv bélyeget készített, — ivenként ötven bélyeggel, — Richter számára, 900 shilling árért. Nem tudta, hogy jugoszláv-okmánybélyegeket készít, azt hitte, hogy jótékonyági bélyegekről van szó.

A nyomdász vallomása alapján Richter szombaton újból letartóztatták. A papírkereskedő újabb vallomásában azt mondta, hogy Baruch bizta őt meg harmincezer darab bélyeg elkészítésével és ő is azt hitte, hogy jótékonyági bélyegekről van szó. Azt is vallotta, hogy ismerte Kubatot és Offenbecker, akikkel Baruch révén ismerkedett meg, ezt azonban első kihallgatásakor a letartóztatástól való félelem miatt tagadta le. Elmondta, hogy Baruchtól a nyomdászamla kifizetésére két részletben 2500 shillinget kapott, a mely összegnek a felét át is adta a nyomdásznak, a másik felét pedig jutalék fejében megtartotta magának. Baruch megkérte őt arra, hogy az üzletről kivüle senkivel se beszéljen.

Néhány órával később Baruchot is újból letartóztatták. Ez elmondta, hogy Offenbeckerrel kapott pénzt a bélyegek kifizetésére. Először 1300 shillinget adott neki Offenbecker, aki ezután repülőgépen elutazott, hogy pénzt hozzon és ez utja után valóban kifizette a második részletet.

Megállapította a bécsi rendőrség, hogy Baruchot 1922-ben, csalásért két hónapra ítélték és ezután tíz évre kitiltották Bécsből, azonban ennek ellenére szerzett magának új tartózkodási engedélyt. Baruchot és Richtert hétfőn átadták a bécsi tartományi ügyészségnek. A nyomozás eredményéről és a letartóztatásokról értesítették a zagrebi rendőrséget.

Az autó

Szombaton délelőtt lesz a sorsolás

A Bácsmegyei Napló kiadóhivatala az autósorsolás ügyében ma két levelet kapott. Az egyik levél írója 10.000 dinárt ajánl fel a kiadóhivatalnak, ha ő nyeri az autót, a másik még szerényebb. Arra az esetre, ha nyer, lemond az autóról, megelégszik 10.000 dinárral. Esetleg még alkudni is lehet vele.

Akár mennyire kedvezők is ezek az ajánlatok, nem vehetjük az egyik autóreflektáns nemes áldozatkészségét sem igénybe. Nem mi határozzuk meg, hogy ki nyeri az autót. A sorsolás királyi közigazgatás jelenlétében s az érdeklődő közönség legintenzívebb ellenőrzése mellett történik. Királyi közigazgatás vizsgálja meg, hogy minden jogosult neve benne legyen az urnában, s hogy akinek a neve benne van, az valóban jogosult-e, s a sorsozás aktusa a közönség szemelátára folyik le.

Itt ismételtén meghívunk minden érdeklődőt a szubotícai kereskedelmi egyesület helyiségébe, szombaton, 17-én délelőtt fél 12-re, amikor a sorsolást megtartjuk.

Közzöljük azt is, hogy a kiadóhivatal a legliberálisabban értelmezte a sorsolásban való részvétel jogosultságát. Részt vesz a sorsolásban minden előfizető s minden olyan olvasó, aki jelenik meg. Ha hiányosan is küldte be a példányfejelet, elismertük igényjogosultságát. Néhány napig tehát a Bácsmegyei Napló minden előfizetője és olvasója reménykedhet, hogy megnyeri az autót.

HIRES

Dekadencia?

Sokat beszélnek ma az irodalom dekadenciájáról. Valljuk be őszintén, az európai kultúrnyelveken az utóbbi tizenöt év alatt alig jelent meg valami, ami mozgásba hozta volna az irodalom iránt érzékeny lelkeket. Vannak divatos írók és vannak divatos könyvek, vannak német, francia és angol könyvsiker, de hiába keressük a modern Balzacot, vagy Dosztojevskyt, vagy a modern Dickenst és a modern Tolsztojt, pedig a társadalom anyagi és lelki zűrzavaráról, a neurozisekban vergődő egyéni figurák furcsaságáról, valamint a háború és a béke grandiózus jeleneteiről írni sosem volt aktuálisabb, mint a XX. század első negyedében. Valljuk meg őszintén, hogy az irodalom ma egy kissé untat bennünket, mert, mintha szüntelenül ismételné magát, akár csak a színpad és a mozi. A peccsenye mindig ugyanaz. A körítés és a mártás néha meglepő és pikáns zamatot kölcsönöz neki, de éppen a mártás és a körítés mesterkelt és erőltetett volta okozza, hogy hamarosan megcsömörlünk és megunjuk az irodalmi szakácsművészet minden remekét. Egyáltalában: valahogy unjuk a dolgokat. Mi ennek az oka?

Azt hiszem, e ponton temérdek optikai csalódás zavarja az objektív kritika és a szubjektív impresszió megállapításait. Mindenekelőtt gondoljunk csak arra, hogy Shakespeare korában Shakespeare nem volt klasszikus és pedáns irodalomtörténész, kortársai közül csak egyetleneget említette meg a nevét egy hosszú felsorolásban a népszerű és közepes színműírók között. Gondoljuk meg, hogy a francia irodalomban a XVIII. század végéig átlagműveltségű francia ember egyetleneget olyan nevet sem ismer, amely néven megjelent könyvet még ma is élvezettel tudnák elolvasni. Franciaországban Moliere, Racine és Lafontaine nevével kezdődik az irodalomtörténet, pedig igazi irodalmi láz s az írónak igazi istenítése a francia szalonokban már majdnem teljesen lejhadt, amikor Moliere legremekebb darabjait írta.

Ime a két véglet. Shakespearet nem ismerte fel a saját kora, viszont a francia irodalmi fórumok olyan költői jelentéktelenségeket istenítettek, akiknek ma már a nevüket sem érdemes megjegyezni.

Valami baj van tehát az irodalom és a kortársak egymáshoz való viszonya körül. Homéros talán csak egy szálmass utolsó énekeskoldus volt. Sokrates egy bohókás és iszákos vásári okoskodó, aki kortársaira korán sem tette azt a benyomást, mint ránk. A Don Quijotet a kortársak semmibe sem vették, amint hogy maga Cervantes sem tartotta soknak és Balzac az ő temérdek könyvével, írtózatos munkabírásával és egekig érő talentumával tízedrész annyi pénzt sem keresett meg, mint kortársai, akik hívtány kis színházi frivolitásokkal mulattatták a Párisi járó idegeneket. Turgyev öreg korára maga panaszkodik, hogy elvesztette népszerűségét honfitársai előtt, akik tisztelettel emlegetik ugyan az Apák és fluk írójának nevét, de könyveit már csak kevesen és unottan olvassák. Byron, Wilde Oszkár és Bernard Shaw Angliában sokkal kisebb népszerűségnek és sokkal kisebb csodálatnak részesül, mint ahogy azt nemzetközi hírnevük után gondolná az ember. Egy nagyon művelt, irodalmi és művészi fantáziájú és lelkes angol kapitány, aki a katonai ellenőrző bizottság tagja volt, ezt a három nevet csak úgy ismerte, mint ahogy mi ismerjük Balasch Bálint, Justh Zsigmond vagy Kuthy Lajos nevét. Olvasni egyiktől sem olvasott sokat. Itt Magyarországon szerette meg őket és hazamenet lelkesedve mondogatta, hogy Wilde Oszkárnak és Shawnak nagy propagandát fog csinálni otthon az ő exkluzív és konzervatív barátaik körében.

Mindez persze nem azt jelenti, mintha az irodalom nagyság kritériuma a fel nem ismerés vagy félre nem ismerés volna, de bizonyos, hogy a kortársak nem látják tisztán a kor irodalmi törekvéseinek értékes vagy értéktelen voltát. Majdnem azt mondhatnók, hogy az irodalmi műnek épp úgy, mint a bornak, időre van szüksége, hogy kiforjra magát, megtisztuljon és tökéletes érvényre juttassa zamatját és erejét. Az írónak el kell távolodni a korától, hátrálnia kell bizonyos perspektívába, hogy teljes erejében kibontakozzék. Ha az író a saját koráról ír, akkor legmélyebb és legáltalánosabb megfigyelései banalitásoknak látszanak a kortársak előtt. Ezek a banalitások azonban később kortörténeti dokumentumokká lépnek elő az utódok szemében, amint hogy mi Balzac regényeiből jobban megismerhetjük a múlt század közepének pszichéjét, mint a legalaposabb történetírói és történetfilozófiai munkák garmadájaiból. A kortársak ítéletét zavarja az író egyénisége, politikai és társadalmi pártállása, stílusának modorossága, egyéniségének rokonszenves vagy ellenszenves volta, de azonkívül zavarja a körülötte esetleg felkőző irodalmi polémiák szuggesztív hatása, a kritikai tekintélyek verdiktje, sőt zavarja sajátmagának, az olvasónak a közölgökben való kénytelen-kelletlen állásfoglalása, bizonyos irányokhoz való csatlakozása, lekötöttsége és szolidaritása.

Halála előtt senkisésem boldog. Halála előtt senkisésem igazi nagy író. És az író halála előtt egyetlen könyv sem igazi remekmű, ezt a jelzőt csak az utókor lehiggadt és objektív kritikája adhatja meg annak a néhány szerencsés irodalmi alkotásnak, amely a szerzőjét legalább ötven esztendővel túléli az olvasók érdeklődésében.

Ezért csinán bánjunk az irodalom dekadenciájának megállapításával. Nem lehetetlen, hogy abból a millió és millió akarásból, amely manapság a könyvek özönével borítja el a kultúremberiséget, talán kiválasztódik néhány olyan eredmény is, amely ötven év múlva klasszikus kincse lesz az utókornak. Elég, ha csak két-három ilyen eredmény rehabilitálja a mai, a jelenkor irodalmi presztízsét. De csak tökéletes és befejezett mű, mert az irodalomban a jóakarati semmi, minden az eredmény.

Surányi Miklós

— A király könnyebben megbetegedett. Beogradból jelentik: Hétfőn dr. Koen egyetemi tanárt, a király háziorvosát Topolára hívták az ott tartózkodó uralkodóhoz, miután a király könnyebben megbetegedett. A betegségről a minisztereinek sajtóiroda a következő kommunikét adta ki: „Öfelsége grippében könnyebben megbetegedett. Lába 38,2, Koen tanár azt javasolta Öfelségének, hogy három napig maradjon ágyban, azután pedig még tíz napig ne hagyja el a szobát”.

— A belügyminiszter döntése a becskeréki cukorgyár adóügyében. Velikibecskerekéről jelentik: A becskeréki cukorgyár — mint a Bácsmegyei Napló több ízben megírta — a gyár központi irodáját Beogradba helyezte át, hogy így a horribilis városi póladó fizetése alól mentesüljön. Becskerek városa ebbe nem nyugodott bele, hanem döntést kért a belügyminisztertől. Hétfőn érkezett le a városhoz a belügyminiszter határozata, amely szerint a cukorgyár székhelyének Becskerek tekintendő és így adóját is Becskereken tartozik fizetni.

— Súlyos autóbaleserésztőlenség Bécs mellett. Bécsből jelentik: Skodai Hütte Károly birtokos az éjszaka birtokáról Bécsbe utaztatban, a Bécs melletti Gaadenben súlyos autóbaleserest szenvedett. A földbirtokos autójában neki futott egy kőnek, mire a kocsi felfordult. Hütte és szolgálja súlyosan megsebesültek. A sofőr szörnyethalt.

— Létics György görögkeleti püspök Szerbiában. Velikibecskerekéről jelentik: Létics György velikibecskerekeli görög-keleti szerb püspök hétfőn délután egyházi ügyek ellátására Szerbiába érkezett. A püspök útjára Krsztics Vászta torontai elispán és Slojcsics Zorád központi szolgabíró kísérték el.

— Fogházbüntetésre ítélték két harcás háztulajdonost. Velikibecskerekéről jelentik: Tubics Zsuzsanna és özvegy Csanak Erzsébet becskeréki háztulajdonosok Pavolics Ferenc vasúti lakójukat annak távollétében kilakoltatták az uccára. A lakó panasza magánkézre került, miután indult eljárás a harcás háztulajdonosok ellen. A becskeréki törvényszék a hétfőn tartott tárgyaláson hatóságelleni erőszakot is megállapított a vádlottak ellen, mert azok ellentálltak a kilakoltatott vasúti védelmére érkezett vendöröknek is. A törvényszék Tubics Zsuzsannát két napi, özvegy Csanak Erzsébetet tizenöt napi fogházbüntetésre ítélte el.

— Habsburg Ottó Londonba megy tanulni. Londonból jelentik: A Daily Express híres riporternője, Lady Drumond Lequittó-ban volt Zita exkirálynőnél s hosszabb cikket írt a lequittói életéről. A cikk szerint Habsburg Ottó, aki most tizenhárom éves, legközelebb Angliába megy s ott folytatja egyik nyilvános intézetben tanulmányait. Ottó eddigi neveltetéséről is hosszabbban ír az angol hírlapíró s többek közt elmondja, hogy a fiatal princet különösen az újságoktól óvják. Nem is volt még soha újság a kezében.

— Tomescu román rablóvezér újból garázdálkodik. Bukarestből jelentik: Tomescu, a hírhedt rablóvezér, akit hónapok óta hiába hajszol a csendőrség, a legújabb jelentések szerint a Schuller-hegyekre menekült, ahonnan levelet küldött a szász Karpathen Verein vendéglője bérőjének. A rabló megjelenésének híre valóságos pánikot keltett a kirándulók között, akik sietve hagyták el az egész hegyvidéket. Tomescu üldözésére csendőrök mentek ki a hegyekre.

— Két részeg kocsi agyonszúrt egy budapesti rendőrt. Budapestről jelentik: Vasárnap a késő éjszakai órákban a Frangepán-ucca 22. számú házában levő kocsmában hangosan mulatott Dallos Károly 23 éves kocsi és Cselkó István 22 éves kocsissegéd. Botrányos viselkedésükért a vendégek kitétek őket az uccára, ahol a két legény lármázva fenyegetődzött, hogy beverik a kocsi ablakát, ha nem mehetnek ismét be az ivóba. A lármára előresietett a közelben tartózkodó Klung István 1760. számú rendőr, aki csöndre intette a duhajkodókat. Dallos Károly ekkor szó nélkül előrántotta zsebkését és markolatig a rendőr mellébe döfte. A kés a szív alatt hatolt be s Klung rendőr azonnal összeesett. A két kocsi még az éjszaka folyamán letartóztatták.

— Utlevélpanama Bukarestben. Bukarestből jelentik: Az aradi rendőrség nagyarányú utlevélhamisítást leplezett le. Az utlevélhamisításokat Divin János ügynök és testvére Divin Anna, követék el még pedig úgy, hogy üres utlevélkönyvecskéket szereztek, amelyeket hamis bélyegzők segítségével állítottak ki olyan tökéletességgel, hogy alig lehet azokat a valódiaktól megkülönböztetni. Az utlevélhamisítókat letartóztatták.

— Ellopták az Amerikában a háború alatt lefoglalt ellenséges vagyont. Newyorkból jelentik: A háború alatt ellenséges államok lefoglalt vagyontának kezelése körül súlyos szabálytalanságok derültek ki. A legkelandosabb hírek kerülnek forgalomba, hogy magasrangú állami tisztviselők az idegen vagyontok kezelése körül nagy visszaéléseket követtek el és a deponált összegek nagy részét ellopták.

— Halló!... milyen számmal beszélünk? Velikibecskerekéről jelentik: A becskeréki kereskedők, iparvállalatok és pénzintézetek a bánáti kereskedelmi és iparkamara közbenjárását kérték a telefonelőfizetők anyagi érdekeinek megvédésére. A kamarához intézett terjedelmes beadvány elpanaszolja, hogy hónapok óta nem tünteti fel a posta az interurban telefonbeszélgetések közlebbi meghatározását, így a számlákon rendszeresen mellőzik a felhívott számok feltüntetését és a hívott fél lakhelyét. Ez a helyzet a beadvány szerint rengeteg bonyodalmat okoz és lehetetlenné teszi azt, hogy az előfizetők számlájukat ellenőrizhessék és az esetleges téves tételeket megreklamálhassák. Az érdekelte panaszok egyidejűleg azt is kérik, hogy a posta az interurban beszélgetések számláit visszamenőleg részletezze. A kamara megígérte intervencióját a telefonelőfizetők panaszának ügyében.

— Sarraill tábornok Szíriában marad. Párisból jelentik: A kormány megcáfolja azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Sarraill tábornokot Szíriából visszahívják.

— Nem szenvedett kárt. Oroveanu B. T. krajovai gabonakereskedelmi cég annak közlése, hogy a brailai gabonakrach alkalmával kárt nem szenvedett, üzletfelcinek sem okozott kárt és üzletét zavartalanul folytatja.

— London Csantavér után kullog. A londoni lapok mint valami óriási vívmányt jelentik be az angol posta egyik legújabb reformját. A jövőben az angol postás nem viszi ajtóról-ajtóra a leveleket, hanem azokban a házakban, ahol ez eddig nem volt, a posta állít fel szekrényeket, amelyben minden lakónak kulccsal elzárt fiókjá lesz, a postás ezekbe a fiókokba helyezi el a leveleket, ahonnan maga a lakó viszi el azokat. Csak az a szerénység, amellyel mi minden nagy alkotásunkat ugyszólván véka alatt tartjuk, magyarázza, hogy a világsajtóban alig méltányolják, hogy a legtöbb bácskai község a postai kézbesítés egyszerűsítésében mennyire megelőzte az angol metropolist. Erre mifelénk már régen sokkal egyszerűbb a postai kézbesítés, mint Londonban. Itt sem jár a postás ajtóról-ajtóra, sőt már azon is túl vagyunk, hogy az egyes házakhoz vigye el a leveleket. Nálunk a postai kézbesítés a lehető legegyszerűbb. A postás egyáltalán el sem viszi a leveleket, akinek kedve van, az elmeget érte a postára. Ezt csinálja utánunk London.

— Körözik Plastiras tábornokot. Athénből jelentik: A kormány elrendelte Plastiras tábornok kikutatását és letartóztatását.

— Kigyuladt repülőgép. Ga'acból jelentik: Újabb repülőkatasztrófa történt, mely immár a negyedik az utóbbi hétben. Niculescu főhadnagy egy Botez-féle francia géppel gyakorlatozott, midőn ötszáz méter magasságban a motor kigyuladt. Niculescu rendkívüli ügyességgel az égő repülőgépen leereszkedett harminc méterre, itt azonban kénytelen volt kiugrani, mert a gép teljesen lángokban állott. A gép elégett, Niculescut pedig súlyos sérülésekkel kórházba vitték.

— A vén bakancsos — szerbül. A szombori szerb iparos-dalárda műkedvelőgárdája szombaton és vasárnap nagy sikerrel adta elő Sziget Józsefnek a Vén bakancsos és a fla, a huszár című népszínművét szerb fordításban. A színházat mindkét este nagy közönség töltötte meg, amely lelkesen tapsolt a szereplőknek. A rendezés és betanítás a dalárda elnöke, Cvejánov György városi tanácsosnak az érdeme.

— Matteotti-pör Prágában. Prágából jelentik: A csehszlovák szociáldemokrata-párt halottgyalázás és becsületsértés címén pert indított Dadone Hugó prágai olasz követségi attasé ellen, aki több prágai lapban sértő hangú cikket írt Matteottiról.

— **Pancsevót a posta faluvá degradálja.** Pancsevóról jelentik: Pancsevói kereskedő körökben nagy megütközést kelt a postaigazgatóság legújabb rendelete, mely szerint csak reggel 8-tól este 9-ig van telefonszolgálat. Pancsevó a jugoszláv gabonapiac egyik legjelentékenyebb álmása. A postai- és telefonszolgálat már régóta sok kívánni valót hagy hátra, a minek fő oka a redukált személyzet túlterhelésében keresendő. A nappali órákban jóformán lehetetlen Zagreb-ből és a messzebb fekvő városokkal telefonösszeköttetést kapni és ezért a kereskedők eddig az esti és éjjeli órákban bonyolították le telefonbeszélgetéseiket. Jogos elkeseredést váltott ki tehát a postaigazgatóság új rendelete a pancsevói kereskedők között, akik egyöntetű állásfoglalásra késztülnek és a becskeréki kereskedelmi és iparkamara útján akarják a rájuk nézve nagy kárral járó rendelet megváltoztatását kieszközölni.

— **A horvát királyság millenáris ünnepe** Petrovaradinban. Noviszadról jelentik: Vasárnap délelőtt ünnepelte meg Petrovaradin polgársága a horvát királyság ezeréves fennállását. Az ünnepségen Miolin Ferenc prior misét celebrált, majd beszédet méltatta az ünnep fontosságát. Romics Szilvákó, Petrovaradin polgármestere a város nevében beszélt a nap jelentőségéről. A fényesen sikerült ünnepélyen Noviszadról, Karlovceiről és környékbeli falvakból is sokan vettek részt. Este a Frankopánvendéglőben ünnepi előadás volt, amelyet hajnalig tartó tánc követett.

— **Tolvaj földműves.** Noviszadról jelentik: A plavnai csendőrség hétfőn délelőtt Noviszadra kísért és átadta az ügyészségnek Pető József plavnai földművest, aki Obradov Milan házából ezer dinár készpénzt lopott. Az ügyészség a tolvaj földműves ellen megindította az eljárást.

— **Tizenhét halottja van a catanzarói vasúti katasztrófának.** Rómából jelentik: A Catanzaro—Reggio di Calabria vonalon — mint a Bács megyei Napló is megírta — borzalmas vasúti szerencsétlenség történt. A megáradt Ponsa folyó magával ragadta a vasúti hidat, amelyen épp akkor haladt keresztül egy személyvonat. Amint a vizgálat most megállapította, a katasztrófának tizenhét halottja van.

— **Felmentett vendéglős.** Noviszadról jelentik: Szrečkov Gyóka csurugi vendéglőshöz 1923 május huszonnyolcadikán éjszaka beállított Omecskus Nikola csendőrmester és arra szólította fel Szrečkovot, hogy azonnal zárja be az üzletét, mert a záróra már elmúlt. Szrečkov nem engedelmeskedett a csendőr parancsának, hanem vitatkozni kezdett és a vita folyamán sértő kifejezéseket használt a csendőrség ellen. Ezért Szrečkovot az idei év április nyolcadikán hatóság megsértéséért tizen-négy napi elzárásra ítélték. Szrečkov az ítélet ellen felebbezett. A noviszadi felebbviteli bíróság felmentette Szrečkovot, arra való hivatkozással, hogy a csendőrnek csupán jelentést kellett volna tennie az illetékes hatóságoknál, de nem lett volna szabad vitába bocsátkoznia a féllel. Az ítélet jogerős.

— **Újabb vasúti szerencsétlenségek Franciaországban.** Párisból jelentik: Franciaországban újabb két vasúti szerencsétlenség történt. Laon mellett egy tehervonat beleszaladt egy személyvonatba, tíz ember megsebesült. A másik szerencsétlenség a Páris—Arpaillon-i vonalon történt. Két vonat összeütközött, hatan megsebesültek.

— **Csicserin visszautazik Berlinbe.** Berlinből jelentik: Csicserin olaszországi tárgyalásai után ismét visszautazik Berlinbe, ahol a német-orosz gazdasági közlekedés érdekében tárgyalásokat kezd német gazdasági körökkel.

A magyar kormány hat évvel meg akarja hosszabbítani a képviselői mandátumokat

A legitimisták is szóváteszik a nemzetgyűlésen a Beniczky-ügyet

Budapestről jelentik: Magyar politikai körökben nagy feltűnést kelt a kormánynak az az állítólagos terve, amely szerint a képviselői mandátumokat további hat évre akarja meghosszabbítani. Az egységespárt részéről ugyanis úgy magyarázzák az új választójogi törvényt, hogy annak értelmében a mandátumok nem 1827-ben, hanem csak 1931-ben járnak le. A kormány részéről ebben az ügyben még nem adtak ki semmiféle nyilatkozatot, azonban kétségtelen, hogy a választójogi törvény önkényes magyarázásával a nemzetgyűlés mai összetételét a kormány még hat évre akarja biztosítani.

Ellenzéki körökben nagy elkeseredést kelt a kormány terve és gróf Andrássy Gyula kijelentette, hogy *botrányos dolog volna, ha a kormány a mostani mandátumok meghosszabbítását megkísérelné.*

A Beniczky-üggyel kapcsolatban

— **Diáköngyilkosság.** Budapestről jelentik: Különös öngyilkosság történt vasárnap éjszaka a budapesti Park-szállóban. Az öngyilkosságot Ferenczi József diák követte el, aki a mezőkövesdi gimnázium nyolcadik osztályába járt. A fiatalember szombaton szülei tudta nélkül Mezőkövesdről föltutazott Budapestre, a hova este érkezett meg. A Park-szállóban bérlet magának szobát és a következő szövegű sürgőnyt küldte apjának, akinek sejteltne sem volt arról, hogy fia hova tűnt el: *»Budapestben vagyok a Park-szállóban. Jöjj azonnal!«* A szálloda személyzete vasárnap kora reggel revolverdörrenést hallott a fiatalember szobájából. Azonnal betörték az ajtót és behatoltak a szobába. Ferenczi József a földön fetrengött, kezében füstölő revolver, homlokából pedig patakzott a vér. Néhány pillanat múlva, mielőtt még orvos érkezhett volna, meghalt. Az öngyilkosságról nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan rendőri bizottság szállt ki a Park-szállóba, hogy az öngyilkosság okát és körülményeit megállapítsák. Ferenczi József szállodai szobájában azonban csak a rendőrséghez intézett rövid bucsulevelet találták. A levélben a következőket írta: *»Ne keressek a halálom okát. Az volt a rögeszmém, hogy föltétlenül öngyilkossá kell lennem. Évekig küzdöttem e rögeszme ellen, de nem tudtam urrá lenni saját magamon, nem tudtam kiirtani magamból azt az érzést, amely a revolver felé húzott. Ezért követtem el az öngyilkosságot. Az édesapámat értesítsék.«* A rendőrség Ferenczi József öngyilkosságáról értesítette Mezőkövesden lakó szüleit, akik fluk holttestét hazaszállították.

— **Hosszu és hideg tél lesz.** A gesztenyeszőtő népek, akiket poétikus hajlandósága újdonságok a tél fecskéinek neveznek, már kirakták a hagyományos gesztenyeszőtő szerszámokat, amelyek füsttel és illattal töltik meg az utcát. Minden fel arra vall, s az időjósok jóslata is azt mondja, hogy az idén hosszú lesz a gesztenyeszőtő, mert a tél hosszú fog nyulni. Ha most délelőtt még sütkérezünk is kissé az októberi napfényben, az esték és éjszakák máris igen hidegek. A nagy gazdasági nyomorúságot tetézi az, hogy hosszú, fagyos hideg télre van kilátás az idén.

— **A Bács megyei Napló grafológusa** Noviszadon. Vajda Ferenc, a Bács megyei Napló grafológusa még három napig, kedden, szerdán és csütörtökön időzik Noviszadon. Naponta délelőtt 10—12-ig, délután 3—7-ig a Bács megyei Napló Wilson-tér 7. szám alatti kiadói hivatalában ad bármely nyelven analízist.

egyébként, amit a szocialisták már a parlament szerdai ülésén szóvá akarnak tenni, legitimista részről a következőket mondták az újságíróknak:

— Valaminek mindenesetre történnie kell, nem azért, hogy botrány legyen, hanem, hogy Beniczky Ödön helyzetén enyhítsünk. Tétlenül éppen emiatt nem maradhatunk, de viszont a formával sem vagyunk még tisztában, hogy az üggyel miképpen foglalkozzunk. Azt hisszük, lesznek olyan mozzanatok a Házban, amelyekbe Beniczky Ödön érdekében bekapcsolódhatunk anélkül, hogy okot adnánk egy olyan vádra, amely szerint prejudikálni akarnánk egy olyan ügyben, amely bírói ítélet alatt van. Amennyiben egyébként az ügyben a parlamenti tárgyalások folyamán politikuskokra hivatkozás történnék, nem hisszük, hogy ezek tartózkodnának attól, hogy szintén nyilatkozzanak.

— **Három turista halálra zuzta magát a lausannei sziklák közt.**

Lausanneból jelentik: A svájci alpesi klub lausannei osztályának három tagja a Rochers de Navers-hegyre kirándulva, végzetes balesetet szenvedett. Az egyik veszedelmes kapaszkodónál az egyik turista lezuhant és két társát magával rántotta a mélységbe. Mindhármán életüket veszítették.

— **Gyümölcsfával ültetik be az ország északi határát.** Horgosról jelentik: A földművelésügyi miniszter rendelete értelmében még az őz folyamán beültetik az északi határ gyümölcsfával. Eddig már tizenhét ezer darab gyümölcsfát vásároltak a határon működő hatóságok. Szarakanizsán a fák ültetését a napokban már meg is kezdik.

— **Országos vásár Adán.** Adán október tizenhétedikén lesz az országos vásár, ahova minden vásármenes helyről lehet állatokat hozni.

— **Csempészés miatt letartóztatott vámhivatalnokok.** Mariborból jelentik: A rendőrség a beogradi fővármihatal maribori vizsgálóbiztosának megkeresésére letartóztatott két spedítőt és több vámtisztet, akiket csempészésen értek. Egy szállítócég alkalmazottja néhány héttel ezelőtt kilépett a cég kötelékéből, mert főnöke nem adott neki fizetés emelést. Az alkalmazott ezután bosszúból följelentette a beogradi fővármihatalnál főnökét és néhány vámtisztet, hogy a vámtisztek vámolás nélkül kiadják volt főnökének a külföldről érkező árukat. A feljelentés után megjelent a beogradi fővármihatal egyik főtisztviselője Mariborban és hivatalvizsgálatot tartott, amelynek során bebizonyosodott, hogy a gyanúsított tisztviselők összeállítottak a feljelentett cégekkel és nagy összeggel megkárosították az államot. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

— **Automobilos banditák öt gyereket elraboltak** Arad környékén. Aradról jelentik: Arad környékén az utóbbi napokban automobilos gyermekrabló banditák garázdálkodnak. Eddig öt gyermeket raboltak el. Ezek között volt Patzer József újaradi nagykereskedő tizenkét éves fia. A fiu egy óvatlan pillanatban kiugrott az automobilból és elbújt az utamenti kukoricásban. Csak fél nap elteltével merészkedett ki újra az országutra. Egy arrahaladó teherautó telvette és szüleihez vitte. A nyomok alapján megindult a nyomozás a banditák után.

— **Terjed a párisi közlekedésügyi sztrájk.** Párisból jelentik: Vasárnap a közlekedési sztrájk valamivel tovább terjedt. Több garázból az autóbuszok fele sem indult el.

— **Új igazgató a noviszadi kereskedelmi akadémia élén.** A közoktatásügyi miniszter Lazarevics Radoszlav noviszadi kereskedelmi akadémiai igazgatót harmincévi szolgálat után nyugdíjazta és helyébe Jovics András szombori kereskedelmi akadémiai igazgatót nevezte ki. Az új igazgató hétfőn már el is foglalta helyét.

— **A druzok veresége Szíriában.** Párisból jelentik: Gouelline tábornok hadosztalpai a szíriai fronton elfoglalták Mostra és Sajen falvakat. A francia repülők a támadás alatt bombázták az ellenséges hadállásokat. Az Alepó—Damaszkus-i vonalon a druzok támadása nem járt sikerrel.

Ezerágu delta

Igy, ősz végén, oly sebesen rohan
Tenger felé az öngyilkos folyam.
Utálja macskát, mely beészakadt
És partjain a zúllott tájakat.
Örököző hegy szűztiszán szülte őt,
S hogy nőtt a medre, szennye egyre nőtt.
Én is tisztán születtem, boldogan,
S olyan vagyok, mint ősszel a folyam.
Sodrom átömlött piszkos évekén,
A világ minden szennyét görgetem!
Tenger felé rohannak a habok,
A tengernél deltára szakadok,
S belehalok ezernyi ágakban:
Ezerégt bűnöm van és bánatom.

Zsolt Béla

— **A szubotica legényegyleti műkedvelők játszási engedélye.** A szubotica legényegylet műkedvelő-gárdájának vezetősége hónapokkal ezelőtt benyújtotta kérvényét a szubotica rendőrség útján a belügy és a közoktatásügyi minisztériumhoz, játszási engedélyért. A kérvényt a polgármester véleményezésével szombaton továbbította a rendőrség Beogradba. Remény van rá, hogy a minisztériumok rövid időn belül megadják a játszási engedélyt és a szubotica legényegylet ezután tovább folytathatja kulturális működését.

— **Az önkéntesek bevonulása.** A sztariyecseji katonai kerületi parancsnokság rendeletet adott ki, amelynek értelmében az 1904. évben született fegyveres szolgálatra alkalmas egyéves önkénteseknek október 31-én kell bevonulniuk a sztariyecseji katonai parancsnoksághoz. Innen majd saját ezredeikhez vezénylik az önkénteseket.

— **Halálra ítélték egy apát, aki meggyilkolta gyermekét.** Regensburgból jelentik: Az esküdtbíróság Bertold burglengenfeldi 32 éves mészároslegényt két és fél éves törvénytelen gyermekének meggyilkolása miatt halálra ítélte.

— **Másnak a szállásán tört a kukoricát.** Szentáról jelentik: Gere Pál földműves, följelentést tett a szentai rendőrségen, hogy Rajcsevics Stévo vasárnap négy lánc földjéről a kukoricát leszedte és elvitte. A rendőrség megindította Rajcsevics ellen az eljárást.

— **Erkölcstelen merényletért tízévi fegyház.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken az elmúlt év április másodikán két évi fegyházra ítélték Széki Mihály szrbobrani földművest, aki tizenhárom éves nevelt leánya ellen erkölcstelen merényletet követett el. A noviszadi felebbviteli bíróság az idei év január 19-én megartott tárgyalásán tízévi fegyházra ítélte. Széki semmiségi panaszt nyújtott be, amelyet hétfőn tárgyal a noviszadi semmítőszék és a felebbviteli bíróság ítéletét helyben hagyta.

— **Leesett a második emeletről.** Budapestről jelentik: Surin Antal állványozó a földművelésügyi minisztérium poltáján dolgozott. Munkaközben a második emeleti állványon megcsuszott és a földre zuhant. Súlyos állapotban szállították a Rókus-kórházba.

— **Verbászon megalakult a Jadran-ska Strazsa főlkja.** Verbászról jelentik: Novi-Verbászon vasárnap megalakult a Jadran-ska Strazsa verbászi szekelója. Az alapító közgyűlésen elnökül Vasics Jován gimnáziumi igazgató, alelnökül Kere Fülöp gimnáziumi tanár, titkárnál Lóc Jakab gimnáziumi tanár, pénztárnokul Singer Markó kereskedő választották. Ezenkívül tizenkét tagu választmányt választottak.

— **Dagad a budapesti aktalopási botrány.** Budapestről jelentik: A Suhajda-üggyel kapcsolatban az ügyesség szigorú vizsgálatot rendel el, mert azt hiszik, hogy egyeseknek sikerült aktákat eltüntetni és meghamisítani. Ezzel kapcsolatban hétfőn letartóztatták lovag Simonyi Endrét, aki különböző szélhámosságok miatt le volt tartóztatva, büntetését a Markó-uccai fogházban töltötte, ahol irodai munkára alkalmazták és itt módjában állt visszaéléseit elkövetni. Simonyi két héttel ezelőtt szabadult ki a fogházból. Az ügyben még szenzációs fordulatra számítanak.

— **A szubotícai gimnazisták oszjeki kirándulása.** A szubotícai gimnázium tanulóit legújabb tanulmányi kirándulásra viszik Oszjekre. Az első csoport kiránduló hétfőn érkezett haza Oszjegről. Mindaz, amit az oszjeki kiránduláson szerzett tapasztalataikról elmondottak, aligha fog biztató hatást gyakorolni azokra a kis diákokra, akikre még csak ezután várnak az oszjeki kirándulással egybekötött gyönyörök. A kiránduló diákok ugyanis napi száz dinár — tehát összesen háromszáz dinár — költség fejében egy helyett szalmazsákon aludtak, három napig nem állott módjukban átöltözködni, reggelre kávét kaptak, ellenben egész élelmiségük naponta kétszeri gulyáshusból állott. Ennyi kényelem után alighanem erősen meg fog csapanni az Oszjekre kiránduló gimnazisták száma.

Dr. Abelsberg Pál, az orr-, fül- és torokbetegségek szakorvosa, visszaérkezett és rendelését újra megkezdi (Subotica, Pašićeva ulica 8.).

Dr. Fürst Sándor novivbaszi orvos f. hó 12-től elutazása miatt rendelését megszünteti. Ismét rendel f. hó 30-án.

Értesítés. A Sreća kiházásító egyesület közgyűlési kiküldötti nagyfentosságú számadási munkálataikat az idő rövidsége miatt nem fejezheték be, ezért a közgyűlés folytatása nem október hó 11-én, hanem október hó 18-án délután 3 órakor lesz a Liffa-mozi udvarában levő kioszkban. Az alapítók.

Mielőtt vásárol jégsekreényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégsekreény-fabutor- és rézárugyárától Subotica, Jugovíćeva 25.

Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendel lakásán: Trg Vojv. Putnika 4 (törvényszékek szemből) gyermek, bel, női s egyéb betegeknek d. e. 9—11-ig, bőr és neml betegeknek d. u. 3—5-ig és este 7—8-ig. Sürgős esetekben bármikor. Telefon szám 525.

SPORT

A szubotícai bajnokság állása. Az őszi szezon már a befejezéshez közeledik és a bajnoki tabella jelenlegi állása kialakultnak tekinthető. Az első helyen ugyan még mindig az SzMTC áll, azonban egy-két forduló után, tekintettel arra, hogy a Bácska vaósággal lehangoreli ellenfeleit, a második helyre szorul. A szubotícai Sport kitéző pozícióját is alaposan elrontotta vasárnapi veresége, aminek következtében a második helyről a negyedik helyre került és előreláthatólag ezen a helyen is fog maradni az őszi bajnokságokban. A Sand helyzete szintén meggyengült és már kevés reménye van arra, hogy tavaszig az első közé emelkedjen. A bajnokság jelenlegi állása a következő:

1. SzMTC (5) 9 pont, 2. Bácska (4) 8 pont, 3. Sombori Sport (5) 7 pont, 4. Subotícai Sport (6) 7 pont, 5. Zsak (6) 6 pont, 6. Sand (5) 4 p., 7. Vrbasi SC (5) 4 pont, 8. Kulai SC (5) 1 p., 9. Sombori Amateur (5) 0 pont. — A góllövő statisztikája a vaárnapi mérkőzések után a következőképpen alakult: Az első helyen Rogics (Zsak) áll, aki eddig hét gólt lőtt. Hat gólt lőttek: Káics (Sombori Sport Egyesület), Marcikics (Bácska), Varga (Zsak). Öt gólt lőttek: Jagica (Sub. Sport), Szép (Vrbasi SC). Négy gólt lőttek: Barna II. (SzMTC), Katrinka (Zsak), Takács (Sub. Sport), Horváth (Sand), Krausz (Sand), Berényi (Sub. Sport). Három gólt lőttek: Rudics (Bácska), Kovács (Bácska), Barna I. (SzMTC), Gramszeghy (Vrbasi SC). Két gólt lőttek: Rucskai Gy. (SzMTC), Svraka (SzMTC), Háj (Amateur), Sulyok I. (Sombori Sport), Damjanovics (Sand), Sulyok II. (Sombori Sport), Kikics (Bácska), Spreizer (Sombori Sport), Schwarz (Sombori Sport), Futó (Kulai), Besirovics (SzMTC), Rengei (Sub. Sport). Egy gólt lőttek: Beleszlin (Sand), Markovics (SzMTC), Slezák (Bácska), Rankov (Kulai), Defresvil (Amateur), Karip (Sand), Budanovics (Zsak), Miatov (Zsak), Listyevics (Amateur), Elzász (Vrbasi Sport Club), Popovics (Sombori Sport), Bucheimer (Zsak), Inotay (Sub. Sport), Csete (Sub. Sport), Magyarics (Kulai), Haraszi (Sand), Quiring (Verbás), Polyakovics (Bácska), Hauslohner (Verbás), öngólos: Matarić (Amateur). Eddig összesen százötvenöt gólt lőttek. A legtöbb gólt a Zsak adta (20), a legkevesebbet az Amateur és a Kulai SC (4—4). A legtöbb gólt kapta a Kulai SC (25), a legkevesebbet a Bácska (4).

Magyar atléták győzelme Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: A PTE nemzetközi atlétikai versenyen résztvevő magyar atléták sorozatos győzelmeket arattak. Részletes eredmény: 100 méter 1. Fluck (BBTE) 11.1 mp. 2. Vykoupil (Brünn) 11.2 mp. 400 méter: 1. Juhász (MAC) 2. Vykoupil (Brünn) 800 méter: 1. Barsi (BBTE) 1 p. 58 mp. 2. Strniste (Brünn). 3000 méter: 1. Vohralik (Brünn) 9 p. 16 mp. 2. Belloni (MAC). Magasugrás: 1. Kucsera (Pozsony) 175 cm. 2. Késmárki (BBTE) 170 cm. Súlydobás: 1. Egri (MAC) 13.20 m. 2. Janausch (Bács) 12.44 m. Diszkoszvetés: 1. Egri (MAC) 43.26 m. 2. Janausch (Bács). 4x100 méteres staféta: 1. Budapest kombinált 44.9 mp. 2. WAF (Bács) 47.4 mp.

Typographia—Hakoah 3:0 (2:0). Harmadik osztályu bajnoki. Bíró: Mázics. A kitűnő formában lévő nyomdászcsapat minden nehézség nélkül megérdemelten győzött a kilenc emberrel küzdő Hakoah ellen.

RUMA:

Sparta (Ruma)—Srbija (Sabac) 3:1 (0:0). Bajnoki.

PETROVARADIN:

Radnicski (Novisad)—Gradjanski (Petrovaradin) 6:1 (3:1).

SABAC:

Sabaci Macsua—NAK 5:0 (3:0). Bajnoki A NAK a mérkőzést megővta, mert a sabaci csapatban ilics, a BSK játékos is szerepelt.

NOVISZAD:

OSKV—Makkabi 6:0 (3:0). Bajnoki. OSKV II.—Makkabi II. 10:1 (2:1). OSKV III.—Makkabi III. 3:0.

POZSONY:

UTE—Pozsonyi komb. 2:0 (1:0). A budapesti csapat fölényesen győzött. A gólokat Csontos lőtte.

KERESZTÉNY
FIATAL

segédorvosi

keres

BREZOVSKY SANATORIUM

NOVISAD

KÖZGAZDASÁG

Románia után

Jugoszláv a termeli a legtöbb tengerit Európában

A jugoszláv tengeri iránt a külföld érdeklődik

Az idei rossz időjárást az összes termények közül legjobban a tengeri érezte meg. Amíg a statisztikai kimutatások a szőlőtermésben nyolc százalék kárt tüntetnek fel, addig az időjárás folytán tönkrített tengerimennyiség jóval nagyobb. A vihar előtt a tengerben elsőrangú kihalások voltak, ami Jugoszláviát Európa tengeri piacán első helyre emelte volna, de a vihar minden számítást és előirányzatot áthuzott. Mindamellett az idei tengertermés jó és megfelel a múlt évi termésnek, csupán a minőségben van eltérés az idei tengeri sokkal egészségesebb a tavalyitól.

Az idei termés az eddig összegyűjtött statisztikai adatok szerint 37.950.000 métermázsát tesz ki, tehát annyit, mint a múlt évben. Jugoszlávia tengeri termése 1920-ban 25.690.000 métermázsá, 1921-ben 18.743.000 métermázsá, 1922-ben 22.809.568 métermázsá, 1923-ban pedig 21.535.600 métermázsá volt. A múlt évi és az idei tengeri termés tehát 12.000.000 métermázsával nagyobb, mint az eddigi legjobb évben, az 1920-ikban. Ennek az óriási túlozártnak az az oka, hogy Délszerbiában és Boszniában, ahol eddig ismeretlen okból elhanyagolták a tengeri-termelést, a múlt évben rájöttek arra, hogy az ottani föld sokkal inkább alkalmas tengeri, mint buza-termelésre. Jugoszlávia tengeri szükséglete tavaly 220.000 vagon telt ki, de az idei tengeri-minőség mellett az idén 200.000 vagon is elegendő lesz, ami azt jelenti, hogy kiszállításra 170.000 vagon tengeri vár.

Az új tengeri árfolyama sokkal alacsonyabb a tavalyinál és így versenyképes lesz a külföldön. Nagy külföldi pénzesportok már a termés előtt 55—65 dinárért kötötték le métermázsánként a jugoszláviát termelőikkel a csöves tengerit, ami az összes európai piacok figyelmét felhívta a jugoszláv piacra. Itt említjük meg, hogy Románia idei tengeri-termése 48.000.000 métermázsát tett ki, de jóval alacsonyabb minőségű, mint a jugoszláviái.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. október 12.

Zürich deviza 920.

Budapest deviza 1267—1271, valuta 1257—1271.

Prága deviza 60.175—60.665, valuta 60—60.5.

Berlin deviza 74.58—74.78 milliárd márka, valuta 73.9—74.3 milliárd márka.

Bécs deviza 1258.25—1262.25, valuta 1256—1262.

Trieszt deviza 44.30—44.40.

London deviza 272.

Newyork deviza 177.

Zürich, okt. 12. Zárlat: Beograd 9.20, Páris 23.85, London 25.1075, Newyork 518.75, Brüsszel 23.45, Milánó 20.75, Amsterdam 208.40, Berlin 123.40, Bécs 0.0073125, Szófia 3.80, Prága 15.35, Varso 84, Budapest 0.007260, Bukarest 2.50.

Beograd, okt. 12. Zárlat: Páris 259, London 272.50, Newyork 56.20, Milánó 224.75, Berlin 13.40, Bécs 7.9250, Szófia 80, Prága 160.50, Budapest 7.89, Zürich 10.85.

Novisadai terménytőzsde, okt. 12. Buza: 5 vagon bácskai uranosz 245 dinár. Zab: 2 vagon székelyi 160 dinár. Tengeri: 1 vagon bácskai 175 dinár, négy és fél vagon bánati 165 dinár, tíz va-

gon bácskai XII. I. szubotícai paritás 120 dinár, 1 vagon csöves tengeri 64 dinár. Bab: 7 vagon válogatott fehér székelyi 100 kgr.-os zsákokban 240 dinár. Liszt: 1 vagon 0-ás G. bácskai 9 port 435 dinár, 1 vagon 5-ös bácskai 310 dinár. Irányzat: változatlan.

Budapesti terménytőzsde, okt. 12. A budapesti gabonátőzsde nyitáskor szilárd. Az árukiadást gyenge, a kereslet is vontatott. A málmok csekély mennyiségűeket vesznek, a lisztikivitel hiánya miatt.

Az amerikai piacokról nagyobb áremelkedést jelentettek.

Ennek az újabb hosszertű irányzatnak azonban nyoma sincs Budapesten a teljesen megcsappant forgalom miatt. Nyitáskor 370.000 koronás pénzájándék van tiszavidéki buzára, ami 2500 koronás áremelkedésnek felel meg a szombati árakhoz viszonyítva.

A rozs iránti kereslet valamivel jobb, 250.000 koronás pénzájándék van rá.

Csikágói gabonátőzsde, okt. 11. Buza decemberre 143.75, májusra 143.75. Tengeri 81.5, decemberre 75.875, májusra 80.625. Zab decemberre 40.125, májusra 44.25. Rozs decemberre 71.625, májusra 87.

Newyorki gabonátőzsde, okt. 11. Buza 158.5—160.25. Tengeri 91.625. Liszt 700—750. Az irányzat buzánál szilárd, tengerinél lanya.

KINTORNA

Egyik szép asszonyról sokat beszélnek a társaságban. Az asszonyok irigylük tolettjei miatt, a férfiak haragusz-nak rá, mert a mosolya a másé. Így hát ki van téve mindenféle rosszindulatú megszólításnak. Elmondják róla, hogy az urát ő tette tönkre s mikor a férje dula arccal bejelentette:

— Fiacskám, holnap csödbe megyünk, a szép asszony csak azt mondta:

— Jé, igazán... Csak tudnám, hogy melyik ruhámat vegyem fel.

A Bácsmegyei Néplo grafológusa most Novisadon analízál. Egy házaspár látogatja meg. Ahogy bemennek hozzá, a grafológus anélkül, hogy az írásukat megnézte volna, kielent:

— Önagsága ritka erélyes asszony. Az analízis végeztével a férj csodálkozva mondja a grafológusnak:

— Érdekes, amit az írásból mond. De hogyan találta el első tekintetre, hogy a feleségem erélyes asszony. Az arcáról láta?

— Nem, az Önéből — felell a grafológus.

Mabusa Rasid professzor szombati telepátikus estélyén a szubotícai Ford-cég egyik alkalmazottja szerepelt mint kikiáltó. A telepátikus fenomén minden műsorszám előtt közölte vele, hogy mi következik és a fiatalember ezt szerb és magyar nyelven tolmácsolta a közönségnek. Amikor a műsor harmadik számára került a sor, Mabuse, ugys mint Rasid, odasugta a kikiáltónak:

— Autó-szuggeszció.

A kikiáltó, akinek fogalma sem volt róla, hogy ez a két idegen hangzású szó mit jelenthet, bizonyos szakmai büszkeséggel konferálta be a produkciót:

— Most jön az izgalmas autómobil-szuggeszció.

— És csodálkozott, hogy mindenki nevet.

Ne hitelegzen könnyelműen

Aki adósáról pontos és megbízható információt akar, forduljon

Radio Hiteltudósító Iroda

subotícai bej. céhez
Harambaš čeva ul. 29. Postafiók 48.
8530

A versenyautó halottja

Regény. Írta: F. X. Kappus

Bíró Mihály rajza.

51. folytatás

— Ismer ön valami Risch Guidót?

Az eddigi részek tartalma: Horváth Elemér báró montekarlói veszteségei miatt tervezett öngyilkossága előtt nőül veszi Suboticán Rendulics Flóra novisadi gépiró-kisasszonyt, aki azért kéri őt meg erre, hogy előkelő hangzású nevét viselhesse. A báró feleszeret feleségébe, aki Bécsben szeretője lesz egy gazdag gyárosnak. Egyezséget köt feleségével, hogy ha újból nagy vagyont szerez, akkor visszatér hozzá. Lepkowski lovag, aki Montekarlóban ezer frankot kapott Horváthtól, milliárdokat nyer számára ezzel a pénzzel. Horváth mint gazdag ember megjelenik Flóránál és jogait követeli. Az asszony, aki Risch Guidóba szerelmes, hogy megszabaduljon tőle, autóversenyre induló férje tejába mérget kever...

— És most megteszem az ajánlatomat: engedje meg, vizsgálóbíró ur, hogy Griebs kisasszonnyal erre a pont-ra vonatkozólag kísérletet végezzek. Nem tartom lehetetlennek, hogy az ő különleges tehetségével utmutatást nyújtsanak nekünk és megjelölne, hogy milyen irányban kell kutatnunk. Sokszor elég egy szó és az ő... hogyismondjam csak... az ő belső szeméi egészen csodálatos összefüggéseket látnak meg, amelyek utólag rendszerint tényeknek bizonyulnak. És én azt hiszem...

A vizsgálóbíró mahozni kezdett hüvelykujjával.

— Ami azt illeti, meghallgathatjuk éppen...

Lepkowski elfojtotta mosolygását.

— ... bár — folytatta a vizsgálóbíró — ez aligha visz bennünket közelebb a célhoz...

Kummergruber doktor felállt.

— Engedélyt erre hivatalosan nem adhatok, ezt természetesen fogja találni, — mondotta szárazon — azonban, hogy az ön saját felelősségére mit csinál, az nem tartozik másra. Ha ön okvetlenül az amatőr-detektív szerepét akarja játszani: kérem, lépjen összeköttetésbe a rendőrséggel és értesítse azt esetleges felfedezéseiről. A leghatározottabban kijelentem azonban, hogy titélkozást nem tűrök.

— Odahajolt a jegyzőkönyvvezetőhöz:

— Griebs kisasszony... a keresztnév nemde Mirjam?... szóval Griebs Mirjam kisasszony kihallgatását a bécsi rendőrség útján elrendelem. Egyelőre vegyen onnyit jegyzőkönyvbe.

Lepkowski távozni készült, de a vizsgálóbíró az asztalra könyökölve hozzáfordult:

— Ismer ön valami Risch Guidót?

— Egészen felületesen.

Kummergruber doktor megkékceruzázta ezt a nevet.

— Elő van jegyezve szintén holnapra. A kihallgatás véget ért.

Lepkowski a legközelebbi vonattal visszautazott Bécsbe. Kilenc óra hosszat dőcögött a vonata fehér, behagyott hegyek között.

A lengyel egyre határozottabban érezte, hogy Flóra — gyilkos.

Bizonyítékok

— Szomorú karácsony volt ez az ide, — mondotta Griebs doktor.

Pillantása az ócska, kopott szőnyegen állapodott meg.

— Isten segítségével azonban — folytatta — visszajöttünk a hegyek közül. Semmeringen sokat javult Mirjam állapota...

Wydown mérnök arcán ragyogott a sebhely.

— Tudja ő, hogy ön irt nekem?

— Nem. Én azonban hallottam, hogy ön Bécsben akar tölteni néhány hetet és nagyon köszönöm, hogy mindjárt az első napon...

— Kérem, ön rendelkezzen velem bármikor. Nekem itt kevés az elfoglaltságom és ha a kisasszonynak...

A német nem tudta befejezni a mondatot.

— Annyi bajom van, — mondotta Griebs doktor. — Csupa ostoba romantika... ezt mind az anyjától örökölte. Szegény asszony, olyan korán meg kellett halnia... és... és... talán úgy volt jobb. Sok keserves csalódást megkínálta az élet. Ha Mirjamra gondolok, előf mindig a félelem. Az ő érzésvilága még differenciáltabb... még kényesebb... Hozzá még ez a szerencsétlen adomány... meg az emberek szenzációéhsége... megértheti, kedves barátom, hogy aggodom érte. És még nem estünk túl a legnehezebbjén: ennek a rettenetes ügynek a főtárgyalása...

A tudós félbeszakította a mondatot.

A szomszéd szobából Mirjam szava hallatszott. A házvezetőnő fénytelen, zsiros hangja válaszolt rá.

A leány egy pillanattal később belépett a szobába. Amikor meglátta Wydownot, odasietett hozzá és barátságosan kezét nyújtotta a mérnöknek:

— Micsoda meglepetés!

Nyomban atyjához fordult, letelepedett széke karfájára és átölelte a professzor nyakát.

— Minden bizonyíték megvan, — szolt csaknem kiáltva.

Sápadt arca egészen kivörösödött. Élénk taglejtésekkel kísérte beszédét.

— Előkerült a sokat keresett okirat része. Horváth bátyjánál volt deponálva Budapesten az egyik példány. Hajsza pontossággal ott volt, ahol mondtam. Nélkülem sohasem találtak volna rá a nyomra, ezt maga a detektívönök mondta. És most...

— Rendben van, — csillapította Griebs doktor — és most majd minden a maga útján.

— Ön tud erről a dologról? — kérdezte Mirjam a mérnöktől. Wydown csak bólintott.

(Folyt. köv.)

LEONHARDI TINTÁIT

TUSSAIT, RAGASZTÓIT, BÉLYEGZŐFESTÉKEIT STB. BEVÁLT EREDETI RECEPTEK SZERINT GYÁRTJA

PENKALA - TVORNICA

EDMUND MOSTER I DRUG D. O. ZAGREB

Radio

Telefon: 6-23

-készülékek eredeti „BROADCASTING”

és saját gyártmányu, gyári árakban a BROADCAST.

SHS és Balkán vezérképviselőnél:

KONRATH D. D. SUBOTICA

Savo Tekelje ulica 79. szám.

Komplett készülékek

Alkatrészek
Akkumulátorok
Anodbatteriak
Dupla fejhallgatók
Brown hangszórók
Lámpák
Mérnöki szaktanács és rajz önépítőknél
Rádióbemutató nappal és este
Engedélyek gyors megszerzése.

RÉVAI ADOLF
SUBOTICA

Csirkepiac, Kisköz
Telefon 551.

Ajánl elsőrendű darabos meszet, beoćini portland-cementet és a legjobb minőségű retorta faszenet

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON 329

AKÁCSA KOMLÓRUDAKAT

7 és 8 métereseket minden vastagságban franco vagon

Indija és franco erdő, Indijánál eladnak

Holzindustrie Ges. és Wolf Samu és Fia cégek Novisad

Kiadó

a beltéren

1 irodahelyiség
1 üzlethelyiség
1 nagy istálló
2 nagy száraz raktár
Bővebbet

Schäffer Róza
fűszerüzletében
VII., Pašićeva ulica 7.

Ugyanott eladó egy Malichar buzavetőgép fogas és eke.

Naponta

friss pörköltkávét csak

Sugár Manónál kapható Suboticán.

Művirág-gyár

mely 20 éve áll fenn, Jugoszlávia egyik legnagyobb városában, nagy vevőkörrel bevezetve, kicsinyben és nagyban, nagy áruaktárral olcsón eladó. Érdeklődések „Cvijeće K-81” jelige alatt Interreklam D.D. Oglasni Zavod, Zagreb, 1-78 címre intézendők.

Olcsó és jó házi kenyér

Dia. 3-75

Orient-keks Karlsbadi kétszersült

Graham kenyér gyomor- és cukorhajásoknak

Mayer Alfréd

villanyerőre berendezett üzemében Subotica, Kakas iskola mellett.

8216

PALATINUS KŐFARAGÓ

Géperőre berendezett üzem:

SIREMLÉKEK

Épületmunkák.
Szobrászati művek.
Márvány butorlapok.

Mérsékelt szolid árak!

Subotica

Jelašićeva ulica 9.

(Nagytemplom mellett)

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Táviratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentai put.

Mindenféle zsák, zsinegáru, tömlő és hevederek

PONYVA ÚJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSON

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Minden vasárnap, kedd, csütörtök és szombat fél 5-től zenedélután a STEINER cukrászdában. Telefon sz. 206.

NYILTÉR.

Hermann Sámuel úgy a maga, mint gyermekei: Sándor, Berta és menyé szül. Sonnenfeld Sári nevében mélyen szomorodott szívvvel tudatja, hogy a legjobb feleség és anya

HERMANN SÁMUEL NÉ

szül. ROSENBERG JANKA

életének 61-ik évében jobblétre szenderült.

Hült tetemét folyó hó 11-én délután 3^{1/2} órakor helyezték Tolstojeva ulica 22. számú gyászszobából örök nyugalomra.

Opštinsko Poglavarstvo Bačko-Petrovoselo.
Br. 3956/1925.

Objava

Daje se do znanja, da će opštinsko poglavarstvo na osnovu odobrenja viših vlasti, na javnoj dražbi prodati na večito 17 lanaca na Orlovači i uzorane delove puteva u svom hataru. Oni kojima se zemlja za prodaju povlači pored njihovog poseda, imaju prvenstveno pravo na zemlju, uz cenu od 35.000 din. po lancu. Licitacija će biti na licu mesta 21. 22. oktobra o. g. a ako je potrebno i dalje će se nastaviti. Bačko-Petrovoselo, 8. oktobra 1925.

Opštinsko Poglavarstvo.

Opštinsko Poglavarstvo Bačko-Petrovoselo.
Br. 3955/1925.

Objava

Daje se na znanje, da će opštinsko poglavarstvo 19. oktobra u 10 sati pre podne na javnoj dražbi izdati svoju kafanu kod želi. stanice pod zakup na 3 god. Podrobniji uslovi mogu se videti kancelariji opštinskog beležnika. Bačko-Petrovoselo, 8. oktobra 1925.

Opštinsko Poglavarstvo.

Oglas

3. Konjički puk »Kraljice Marije Rumunjske« u Subotici, zaključava će dana 17. oktobra 1925. god. u 11 časova pre podne drugu neposrednu (direktnu) pogodbu za isporuku hrane za ishranu vojnika i to:

1. Pasula 1000 kilograma.
2. Kupusa 10.000 kilograma.
3. Testa 1000 kilograma (makarona),
4. Topljenog loja 300 kilograma,
5. Sirće obično 1000 litara.

Jedan sat prije nadmetanja i pogodbe imadu ponudjaci položiti kauciju prema članu 86. zakona o Državnom računovodstvu, na kasi ovoga puka.

Uslovi se mogu saznati u kancelariji blagajnika puka dnevno od 8—12 i 15—18 časova.

Iz kancelarije 3. Konjičkog puka »Kraljice Marije Rumunjske« broj 7425. od 15. X. 1925. g.

Bérház

emeletes, adómentes új épület, két nagy és egy kisebb modern lakással, vízvezetékkel, Novisádon a belvárosban

JUTÁNYOSAN ELADÓ

A mansard tető kevés költséggel egy további háromszobás lakássá építhető ki, miáltal a ház hozama lényegesen megnagyobbítható lenne. Közelebbi felvilágosítás a tulajdonosnál

SCHWARZ JÓZSEF NOVISAD

Ribnji trg 11.

Nyilatkozat

Kijelentem, hogy sem az Első Jugoszlávai Szülészeti sem a »Dar« Szülészeti Egyesületben semminemű aktív részt nem veszek.

Subotica, 1925. október 13.

Dr. Milutin Pavkovits

városi tiszt főorvos.

Felhívás.

„DAR“ (Ajándék) néven új Születési Segély Egyesület alakul 600 taggal. Felvételi díj 20 din. Születési pótdíj minden eset után 20 din.

1—50 befizetett eset után 4000.— din.
51—150 „ „ „ 6000.— „
151—500 „ „ „ 8000.— „

fizet az egyesület. A segélydíjak minden levonás nélkül értendők!

Tagokat felvesz:

„Nada“ drogéria huspiac (Vukovics Gerő mellett),
Milos Bogič III. krg. Beogradska put 89,
Csipak Ferenc vendéglős Majsai ut,
Szanka János fűszeres VII. Lisinskijeva ul. 32.
Futó Mátyás fűszeres VI. Iirska ul. 17.
Kutalek Ferenc fűszeres VI. Save-Tekelije ul. 62.
Bakalić Čedo fűszeres V. Gajeva ul. 70.
Djukić Miklós fűszeres Bajai-ut végén,
Mrđjanov Milan Save-Tekelije ut Műtrágyagyárral szemben,
Vetro Zoltán Somborski put, (gabona-piac.)

Az alapítók.

Felhívás!

„NADA“ (Remény néven új kihazasító egyesület alakul 1.200 taggal.

Felvételi díj 50 din. Minden házassági eset után 50 din. pótdíj fizetendő.

1—50 befizetett pótdíj után — 10.000.— din-t
51—100 „ „ „ — 15.000.— „-t
101—200 „ „ „ — 22.500.— „-t
201—300 „ „ „ — 30.000.— „-t
301—400 „ „ „ — 37.500.— „-t
401—500 „ „ „ — 44.000.— „-t
501—600 „ „ „ — 50.000.— „-t

fizet az egyesület. A segély díjak minden levonás nélkül értendők. Tagokat felvesz:

„NADA“ drogéria huspiac (Vukovics Gerő mellett)
Miloš Bogič III. Beogradska put 89.
Csipak Ferenc vendéglős Majsai ut
Szanka János fűszeres VII. Lisinskijeva ulica 32.
Futó Mátyás fűszeres VI. Iirska ulica 17.
Kutalek Ferenc fűszeres VI. Save Tekelije ulica 62.
Bakalić Čedo fűszeres V. Gajeva ulica 70.
Djukić Miklós fűszeres Bajai ut végén
Mrđjanov Milan fűszeres Save Tekelije ulica
(Műtrágyagyárral szemben)
Vetro Zoltán fűszeres Somborski put. Gabona piac.

Az alapítók.

Helyi ügynök,

aki a fűszer- és festékárú szakmában jártas, valamint szerb és a magyar nyelvet bírja, felvétetik. Ugyanott alkalmazást nyer gyakorlott

pénztárosnő

lehetőleg aki az amerikai National kassza kezelésében jártassággal bír.

Klein Géza és Fiai
Subotica.

8758

Fűrészhulladék, tölgy, rövid darabok, tehát kész tűzifát szállítunk, amíg a készlet tart

Sombor, Subotica, Novisad, Apatin és Bajmok állomásokra 1800 dináros árban 10 tonnánként, Senta és Novivrbas állomásokra 1900 dinárért, Kikinda és Vel-Bečkerek állomásokra 2000 dinárért. A rendeléseket az összeg előzetes beiktatása ellenében eszközöljük, a súlytöbbletért járó összeget utánvételezzük.

BRAĆA JANEKOVIĆ

fakereskedés és gőzfűrészt r. t.
ZAGREB, BREGOVITA UL. 5.

8732

Butorgyárosok és asztalosok figyelmébe!

1 vagon I-a száraz szildeszka eladó

Toth R. T. Bačka-Topola Telefon 20.

8709

Elsőrendű

akácfa komlóoszlop kapható

Szemző Bélánál Suboticán

Brozova ulica 2. — Telefon 269.

ELADÓ

1 drb angol 3 HP alig használt benzínmotor, egy dinamó és egy kapcsoló tábla

Toth R. T. Bačka-Topola, Telefon 20.

8710

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim
szépek, találatok és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica
Pašićeva ulica 8.

Száraz belet

I. 60 dinár 100 mét.-kint

II. 50 dinár 100 mét.-kint

Sózott vastag szalámi-belet

méterenkint 1 és 2 dinárért ajánl:

október 20-iki szállításra

BÉLIPAR R.-T. Subotica

8660

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Hétfőtől-szerdáig
HARRY HIEL
legújabb attrakciója

Halál cimborái

izgalmas detektív kalandor film 6. felvonásban.

FIGYELEM: A Korzó mozi 6 darab 100 dináros pályadíjat tűz ki azok között, akik helyesen eltalálják, ki a Tornádó férfi főszereplője és kire hasonlít. Mindenki pályázhat aki legyél írásbeli véleményéhez csatolja. Sorsolás dönt!

Hétfőtől kezdve
naponta

**Habsburgok
tragédiája**

7 felvonásban

Mary Volsera — — Korda Mária
Rudolf — — — Zatonai Kálmán

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és emelkedett betűsírban számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbontott levelekkel továbbítható. Kérdezéskor díjértéket vállalkozás mellékelendő.

Szűfű, aki a kezelésben is járatos, állást keres. Cím: Szabó Pál, Kraljev Breg. 8817

Fűtő lakatos inasnak felvesz, rajztudással előnyben, Bence és Haraszti. Harambašićeva ulica 8. sz. Katolikus Legényegylettel szemben. 8824

Két és fél éves gyermek mellé német kisasszonyt keresek. Mikuska, Sudarjevićeva ul. 25. 8821

Borhéllyeséget keresek azonnali belépésre. Balika Antal Luda-templom mellett. 8822

VÉTEL-ELADÁS

Eladók 1—2—3 éves nemestett gyümölcsfák nagy mennyiségben a Mária-telepi gyümölcsiskolában. Felvilágosítást ad: Nagymihály Antal faiskola-kezelő Nova-Kanjiža. Kiváncra árjegyzéket is küld. 8729

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy Kiss Szabó Árminné szül. Elek Viktóriát többek jelenlétében f. évi október hó 1-én alapítvánul megsértettem s ezért tőle bocsánatot kérek.

Senta, 1925. október hó 10.

Csetle Ferencné szül. Marković Regina. 8790

Egy friedlandi kályha olcsón eladó. Cím: Paja Kujundžića ulica 46. 8739

**Friss
teasü emény**

70 dinár
**CSOKOLÁDÉ
BONBON**
80 dinár
**CUKROZOTT
GESZTIENYE**
2 dinár

Lagner Cukrászda
(Városi székház)

Mali-Idősi jömeneteli nagyvendéglő bérlete mozával együtt, komplett berendezéssel, eladó. Meg egyezéstől számított 14 napra átvehető. Szilágyi Gergely vendéglős. 8798

Masszív ebédlő, háló, szalónbutor eladó. Megtekinthető délután. Cím a kiadóban. 8716

**METALLUM
elemek zseblámpákba**

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogbóli visszamaradt körül 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállítással: v. férfi női raglán és télikabátok való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Sehol olyan jó és olcsó ruhát nem rendelhet, mint Bözső divatszabónál. — Óriási választék a legújabb angol divatszövevényből. Subotica, városi zenei épület. 8786

Uj zongorák, pianók, csakis elsőrendű világ-márkák. A leghosszabb lejárati részletfizetésre kaphatók 10 éves időtállással. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Katin Lajos hangszerkereskedőnél Subotica. Városháza. 2942

Mélyen leszállított árak tülhalmozott raktár miatt. Raglán 650 dinár, öltöny 550, divatnadrág 225, gyermekruha 225, gumiköpeny 350, női raglán 600, leányköpeny 350, bőrkabát 975 dinár. Tavalyi összes áruk félárban, míg a készlet tart, kicsinyben és nagyban. Földes Samu ruházlet. — Narod-kávéház mellett. Vidékre utánvétellel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár

Eladó ház kedvező fizetési feltételek mellett, lakással, azonnal átvehető. V. Skopljanska ul. (Szép) 4. 8805

Elsőrendű homoki szőlő a Bánátnagy és kis házzal, 42 hold kiterjedésben betegség miatt nagyon olcsón eladó. Leveleket a kiadóba kér. 8812

Eladó egy 10 lóerős, keveset használt motoros szallagfűrészes gyári magánjáró. — Bővebbet Stefan Jánosnál Bezdánban. 8808

A telepünkön levő 2 éves szőlő az öklös, gyertyán, szőlő, kőris- és tölgy tűzifa aprítva 40 din. 100 kg.-ként A pontos súlyért garatálunk. Szerkezete be szűkségletét míg a készlet tart!! — A bükkszász tűzifa vagonkötélben 100 q.-ként Din. 3000
VUJNOVICS J és TÁRSA
Skotus Viktor és Jukićeva-ulica sarak. — TELEFON 669. 8832

KÜLÖNFÉLE

Két butorozott szoba kiadó. Cím: III. kör, Ivanova ul. 10. 8746

Üzletáthelyezés miatt kész női ruhák hihetetlen olcsó kiadásitása. Üzletnagobbításhoz kis tőkével társat keresek. Zmaj Jovina ul. 24. Ruházlet. 8676

Palicson főhelyen 2 szoba konyhával, füresen vagy butorozva kiadó azonnal. Cím a kiadóban. 8773

Tambulírozás, zsinórhimzés, lacet felvarrás stb. guvlirozás, gombbehúzás Aida kézimunkauzletében. Csirkepiac, kisköz. 8772

FOGLALKOZÁS

Röfösárusegéd, kiszolgált katona, szerb, magyar, német nyelvismerettel, önálló eladó, állást keres. J. Tex, Veprovac, Bačka. 8725

Harisnya és fehérnemű-stoppolást elvállal. Au-bermann Miklósné, Palić, Fenyvessor 170. 8713

EDNEZS
javítások
a szakmában végző
díszkötők, órák és
aranytűk, ékszerek,
Saját készítményű
Brillians áru

Szerbiál periekt beszélő kisasszony (szerb anyanyelvű előnyben), 16 éves leánykához felvétetik. — Kézimunka és könnyű házimunka megkivántatik. Ajánlat referenciával vagy bizonyítvánnyal és arc képpel; Sladeck István butorgyároshoz, Vršac, Banat, intézendők. 8687

Idősebb cukrászsegéd azonnal felvétetik. Longa, Stara-Kanjiža. 8775

45 év óta

főtérén fenálló könyv-és papírkereskedésem, könyvkötészetem és tökéletesen felszerelt nyomdám (villany-motortól) ciril, latin, német és héber betűkkel öregségem miatt

ELADÓ
Politzer S. Senta

Villanyszerelő, aki periekt motorok és transzformátorok tekeréselésében, állást keres nagyobb üzemhez mint főszereplő. Jelenleg Jugoszlávia legnagyobb üzeménél. — Megkereséseket »Önálló munkaerő« jelígre a kiadóba kérek. 8717

Kocsis fakereskedésbe felvétetik. Jelenkezés d. e. 9—10 óra között. Schlanger Miksa, Paja Kujundžića 40. 8748

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Emléktáblákat (Jahrzeit-stafel) készít a legpontosabb kiszámítással és a legszebb kivitelben. Weisz Mór, izr. hitközs. tisztviselő. 8820

A legjobb
pneumatik!

AUTO ANYAGOK

a legnagyobb választékban

Állandóan kapható **MICHELIN** pneumatik

Az S. H. S.-ben legnagyobb mennyiségben mindenkor friss áru gyári áron

ZAGREB

Nikolićeva 9/p.
Telefon 27—80.

R. JURZA

BEOGRAD

Filijale
Topličin venac 19.

Saját javító műhely pneumatik, galoschni és gummiárak részére.

A legjobb
pneumatik!

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER
szücs szőrmeáruháza
Subotica — Sokolska ulica 3.

feltűnést keltő eredeti divatmodelljelt
szücs- és szőrmeárukban

7180

Székelly A.

ezideig még nem hallott olcsó áron legjobb minőségű angol szövetekből a legelegánsabb férfi ruhákat készíti. 8670

Subotica Halpiac.